

spotreba liekov na Slovensku
je vysoká – pravda či mýtus?

MED-EXPO 2018

odbornosť a tradícia

projekt interakcie liekov
odhalil viac ako 17 000 interakcií

FMD
vo verejných lekárňach

Informácie o nových
liekoch a produktoch
pre lekárne

Servisné informácie
a aktivity spoločnosti
MED-ART

Informácie
o odborných
podujatiach

Odborné články
z oblasti farmácie
a medicíny

Flebaven®
mikronizovaný diosmín

ĽAHKÝ KROK PRE ZDRAVÉ ŽILY.

NOVINKA!

**Flebaven s obsahom
mikronizovaného diosmínu:⁽¹⁾**

- zlepšuje žilový tonus,
- stimuluje mikrocirkuláciu,
- uľavuje od bolesti končatín,
pocitu ťažkých nôh a od opuchov.

**Flebaven 500 mg filmom obalené tablety (90 tbl v balení)
diosmín**

Terapeutické indikácie: Flebaven je indikovaný dospelým na liečbu prejavov a príznakov chronického venózneho ochorenia, ako bolesť, pocit ťažkých nôh, únava nôh, nepokoj v nohách, nočné kŕče, edém a trofické zmeny. Liečbu príznakov spojených s akútnym stavom hemoroidálneho ochorenia. **Dávkovanie a spôsob podávania:** Chronické venózne ochorenie: Zvyčajná denná dávka sú 2 tablety, ktoré sa užívajú v jednej dávke alebo v 2 oddelených dávkach. Liečba má trvať najmenej 4 až 5 týždňov. Akútny stav hemoroidálneho ochorenia: Počas prvých 4 dní liečby je denná dávka 6 tabliet. Počas nasledujúcich 3 dní je odporúčaná denná dávka 4 tablety. Odporúčaná denná dávka pre udržiavanie liečbu sú 2 tablety. Pri tejto indikácii je Flebaven určený len na krátkodobé použitie. Na perorálne použitie s jedlom. **Kontraindikácie:** Precitlivenosť na liečivo alebo na ktorúkoľvek z pomocných látok. **Osobitné upozornenia a opatrenia pri používaní:** Liečba má byť len krátkodobá. Odporúča sa špeciálna starostlivosť, ak sa stav počas liečby zhorší. **Liekové a iné interakcie:** Po uvedení lieku na trh neboli hlásené interakcie diosmínu a iných liekov. **Gravidita a laktácia:** Pri predpisovaní gravidným ženám sa vyžaduje opatrnosť. Nie je známe, či sa diosmín vylučuje do materského mlieka. Preto sa tento liek nemá podávať počas dojčenia. **Nežiaduce účinky:** Časté: hnačka, dyspepsia, nauzea, vracanie. **Držiteľ rozhodnutia o registrácii:** KRKA, d.d., Novo mesto, Šmarjenska cesta 6, 8501 Novo mesto, Slovensko. **Dátum revízie textu:** August 2017. Pred užitím lieku si pozorne prečítajte súhrn charakteristických vlastností lieku (SPC), ktorý nájdete aj na adrese: Krka Slovensko, s.r.o., Turčianska 2, 821 09 Bratislava, HYPERLINK "http://www.krka.sk" www.krka.sk. Výdaj lieku nie je viazaný na lekársky predpis.

Literatúra: Súhrn charakteristických vlastností lieku Flebaven 500 mg filmom obalené tablety (90 tbl).

Úplnú informáciu o lieku získate na adrese:

KRKA Slovensko, s.r.o., Turčianska 2, 821 09 Bratislava
Tel. (02) 571 04 501, Fax (02) 571 04 502, E-mail: info.sk@krka.biz, www.krka.sk

www.flebaven.sk

KRKA

07 MED-EXPO 2018 – prijať nové s úctou k tradíciám

Dňa 22. septembra 2018 sa na Výstavisku Agrokomplex Nitra uskutočnil Slovenský farmaceutický veľtrh s medzinárodnou účasťou MED-EXPO Nitra a zároveň V. Zoborské lekárske dni pod záštitou organizátora MED-ART, spol. s r. o., Nitra. Tento ročník bol obohatený o XXVII. sympóziu klinickej farmácie Lívie Magulovej na tému: Spájanie vedy a praxe v klinickej farmácii.

16 Vyhlásenie účastníkov 19. lekárskeho kongresu

Odborný program 19. lekárskeho kongresu bol venovaný téme „Budúcnosť nezávislých lekární na Slovensku – spolu to zvládneme“. Väčšina prednášok, ako aj panelová diskusia prítomných lekárníkov, poukázala na neutešenú ekonomickú situáciu veľkého počtu lekární.

22 FMD vo verejných lekárnach

Skratku FMD (Falsified Medicines Directive) ste iste už mnohokrát zachytili. Jedná sa o smernicu Európskej únie 2011/62/EÚ, ktorá nariaďuje výrobcov vybaviť lieky bezpečnostnými prvkami, prostredníctvom ktorých by malo byť možné určiť a overiť pravosť jednotlivých balení lieku po celý čas jeho umiestnenia na trhu.

34 Homocysteín a duševné zdravie

Homocysteín je nezávislý rizikový faktor pre vznik cievnych ochorení ako infarkt, porážka, trombóza a embólia, ale taktiež depresia a Alzheimerova choroba.

39 Inhalačná terapia pri ochoreniach dýchacieho systému

Inhalačná liečba je jednou z najdôležitejších liečebných metód pre ochorenia respiračného systému. Hlavnou výhodou je dosiahnutá vysoká koncentrácia liečiva v špecifickej oblasti, možnosť získania lokálneho účinku bez celkového zaťaženia organizmu a zníženia terapeutických dávok liečiva.

Vydavateľ/redakcia: MED-ART, spol. s r. o., Hornočermánska 4, 949 01 Nitra,
e-mail: sekretariat@med-art.sk, tel.: 037/77 53 702.

Časopis MEDIUM je vydávaný za aktívnej pomoci vedenia spoločnosti MED-ART, spol. s r. o.: PharmDr. Ján Holec, Mgr. Hilda Némethová, Ing. Jana Machalová, MVDr. Rudolf Andraško. Redakcia: šéfredaktorka: Beáta Račeková, redakčná rada: PharmDr. Petra Haár Némethová, Ing. Zlatica Látečková, PhDr. Katarína Miháliková, Ing. Denisa Benická. Vizualná koncepcia a layout: APEL, spol. s r. o., Nitra, www.apel.sk. Distribúcia: prostredníctvom obchodných zástupcov, vodičov a poštových zásielok zabezpečuje MED-ART, spol. s r. o.

Publikované články vyjadrujú názory autorov, a preto nemusia byť totožné so stanoviskom redakcie a vydavateľa. Nevyžiadané rukopisy a obrazový materiál nevraciam. Kopírovanie, znovupublikovanie alebo rozširovanie ktorejkoľvek časti časopisu sa povoľuje výhradne so súhlasom vydavateľa. Redakcia nezodpovedá za obsah a pravdivosť jednotlivých inzerátov.

NEPREDAJNÉ

Žijeme v pohnutých časoch

Na ulici som stretol kamaráta. Položil som mu štandardnú otázku: „Ako sa máš?“. Znechutene odpovedal: „Idem z roboty, doslova z nej utekám! Ten silný tlak zo strany konkurencie sa už nedá vydržať. Vo firme vládne nevraživosť, upodozrievanie, zlé vzťahy, až nenávisť medzi kolegami...“ Povedal som mu, aby sa na situáciu pozrel z iného uhla, veď nie všetci sú rovnakí. Aby začal hľadať medzi kolegami aj takých, ktorí majú dobré srdce, dokážu byť veselí, zmierliví, priateľskí. Život a šťastie, to nie je neprítomnosť problémov. Je to skôr výzva a schopnosť s problémami sa vyrovnávať. Mne osobne pomáha, ak si všimam pozitívne naladených ľudí. Viackrát som sa pristihol pri tom, ako sa ich snažím napodobňovať, pretože práve oni sa na problémy pozerajú realisticky. Sú to ľudia, ktorí nám aj počas bežného roka prinášajú reálne Vianoce – čas pokoja a inšpirácie. Takúto životnú skúsenosť máme asi viacerí.

PharmDr. Ján HOLEC
generálny riaditeľ MED-ART, spol. s r. o.

Milí naši priatelia, spolupracovníci, obchodní partneri. Isté budete so mnou súhlasiť, ak poviem, že život nie je o vytrvalom *hľadaní* seba samého, ale o neustálom *sebautváraní*. Žijeme v krajine, ktorej sa ekonomicky darí, nesúžuje nás problém vysokej nezamestnanosti a môžeme si čo-to dovoliť, ale napriek tomu sme plní nespokojnosti, hnevu a frustrácie. Trpíme osobnými krízami či syndrómom pracovného vyhorenia. A vtedy prestávame sami seba *utvárať*.

Pracovné vyhorenie je hrozbou pre väčšinu ľudí, ktorí sú zapálení pre nové myšlienky a nápady. Prvým krokom k vyhoreniu je práve prílišné nadšenie. Vždy, keď vidím nového kolegu s veľkými plánmi, elánom a nadmernými očakávaniami, pomyslí si, že ak ho nenasmerujeme k tomu, aby sa skľudnil a viac si uvedomoval hĺbku života, rýchlo zistí, že svoje predsavzatia nevie v krátkom čase zrealizovať a začne stagnovať. A to práve preto, lebo nepochopil, že úlohy sa musia riešiť systematicky a postupne. Počiatočné nadšenie upadá a takýto pracovník sa buď začne obzerať po inej práci, alebo prejde do ďalšej fázy vyhorenia, a tou je osobná frustrácia. Prestanú ho zaujímať otázky efektivity a zmyslu vlastnej práce. Nedokáže sa popasovať so vzťahovými, technickými a byrokratickými prekážkami. Od tohto stavu ho delí už len jeden krok k poslednej fáze, a tou je apatia. Povolanie sa stáva už len zdrojom obživy, človek robí len to, čo musí a odmieta akékoľvek novinky. Cíti sa byť obťažovaný klientmi a odmieta každú prácu nadčas, aj keby bola pre firmu mimoriadne dôležitá. Takýto stav sa nazýva aktívnym vyhorením – ide o emocionálne vyčerpanie bez schopnosti regenerovať svoje sily, pocit straty zmyslu a vnímanie seba iba ako kolieska v stroji.

Milí priatelia, s prichádzajúcimi sviatkami Vám prajem, aby ste dokázali zmeniť svoj pohľad na život okolo nás, aby ste sa dokázali aspoň nakrátko stíšiť. Prajem Vám, aby ste počuli aj to, čo väčšinou nebýva povedané nahlas. S krízami sa určite budeme stretávať rovnako ako doteraz aj v počase nového roka 2019. Je len na nás, ako problémy spracujeme sami v sebe. Dôležité pritom je, aby sme si našli čas sa zamyslieť, porozprávať s človekom, ktorý je ochotný nás vypočuť a chce nám rozumieť. Niekedy to dokonca stačí na to, aby sme na riešenie prišli sami, pretože sme problém nahlas pomenovali.

Človek sa celý život vyvíja a mení. A často sa mení k lepšiemu, k čomu mu významnou mierou pomáha добрota iných ľudí. Aby sa dobro mohlo šíriť od človeka k človeku, je potrebné ho podporiť. V MED-ARTE sme aj z tohto dôvodu začali pred niekoľkými rokmi oceňovať ľudí s prítlačivými vlastnosťami a ľudským prístupom symbolickou „cenou srdca sv. Medarda“. Aby sa dobro mohlo šíriť ďalej...

Prajem všetkým čitateľom časopisu Medium, aby bol Váš život aj v roku 2019 Vaším posolstvom. Nech si vzájomne dokážeme odpustiť všetky chyby, ktoré sme počas končiaceho sa roka urobili. To bude možné len vtedy, ak budeme mať ochotu a silu pri našom spoločnom spoložití sa k svojim chybám aj úprimne priznať.

Pokoje a šťastné vianočné sviatky Vám želá Ján Holec.

Tajomstvo kvalitného vzdelávania?

Nezabudnite si poznačiť

termíny
vzdelávacích seminárov
na rok 2019
organizovaných v rámci projektu

- **23. 3. 2019**
Hotel Senec, Senec
- **18. 5. 2019**
Hotel Atrium, Nový Smokovec
- **6. 4. 2019**
The Grand Víglaš, Víglaš
(pre medicínsko-technických pracovníkov)
- **21. 9. 2019**
MED-EXPO
a VI. Zoborské lekárske dni
Výstavisko Agrokomplex, Nitra
- **12. 10. 2019**
Hotel Sitno, Vyhne

Prednášajúci odborníci, zaujímavé témy prednášok, inovatívni vystavovatelia, príjemné prostredie a oddych. Toto je predstava príjemne a zároveň užitočne stráveného víkendu zhmotnená do seminára. 13. 10. 2018 v Hoteli Sitno vo Vyhniach sa uskutočnili takéto semináre dokonca dva. Celoslovenský odborný seminár MED-ART educatio a IV. Stredoslovenské lekárske dni.

V rámci Celoslovenského odborného seminára MED-ART educatio sa **novinkám v oblasti technológií a legislatívy** venovali Ing. Jozef Fiebig (FMD a ďalšie novinky na lekárskom trhu) a PharmDr. Ondrej Sukeľ (Právo patrí bdelym. Aktuálne zmeny v lekárskej legislatíve). Nový **inovatívny projekt** priblížil PharmDr. Peter Stanko (MEDIFO – Lekárska starostlivosť budúcnosti) – o tomto projekte sa dozvieme viac na www.medifo.sk. **Odborné lekárske témy** odprednášali PharmDr. Marek Macejko (Infekcie horných dýchacích ciest), MUDr. Radovan Juríček (Úskalia a výhody suplementácie železom) a MUDr. Rudolf Rác (Jeseň, akú nechceme. Bolesť, kašeľ, imunita).

IV. Stredoslovenské dni zahájila doc. MUDr. Barbara Grandtnerová, PhD. (Antikoagulačná liečba NOAK a spôsob odhadu funkcie obličiek), pokračovali MUDr. Roman Margóczy (Ivabradin a jeho využitie v klinickej praxi), MUDr. Ivan Jób, MUDr. Imrich Beer, MUDr. Zdenko Valúh (Vazoplégia po kardiochirurgickom zákroku), MUDr. Katarína Balážová (Neskorá kardiotoxicita cytostatickej liečby), MUDr. Petra Ďurčíková (Arytmológia v kardiochirurgii), MUDr. Roman Margóczy (Ovplyvnenie liečby kardiovaskulárnych ochorení).

Po skončení sme si vychutnali krásne prostredie i počasie prechádzkou, niektorí wellnessom a večer sme si všetci zaskákali a zaspievali známe hity skupiny Gladiator.

Lotyšská green pharma spoločnosť s viac než 20 ročnou tradíciou vo výrobe prírodných produktov.

NA NÁDCHU A ZÁPÁL PRÍNOSOVÝCH DUTÍN

SINUSTRONG SPREJ 20 ml

Bylinný sprej do nosa na zmiernenie príznakov upchatého nosa, výtoku z nosa, na prevenciu proti nádche a infekcii dýchacích ciest.

Dlhodobé použitie, hydrogélková báza.
Deti od 3 rokov a dospelí.

Zdravotnícka pomôcka.

Odporúčaná MC: 7.49 EUR
ADC kod: BAB4ACE5-D724-4085-8700-510337CF6788

SINUSTRONG 30 KAPSÚL

Prírodný komplex s extraktom z Boswellie pre podporu normálnej funkcie horných dýchacích ciest a imunitného systému.

Unikátna kombinácia 11 prírodných zložiek. Len pre dospelých.

Výživový doplnok.

Odporúčaná MC: 7.49 EUR
ADC kod: 51A9ED3F-1756-4270-89A6-88F71ECD0BAA

NA BOLEŠŤ V KRKU A KAŠEĽ

LARFASOL SPREJ 20 ml

100% prírodný sprej s rakytníkovým a nechtíkovým olejom pre úľavu od podráždenia sliznice dutiny ústnej a hltanu v prípade zápalu alebo po chirurgických zákrokoch.

Deti od 2 rokov a dospelí.

Zdravotnícka pomôcka.

Odporúčaná MC: 7.49 EUR
ADC kod: 853AC372-29AD-441C-8762-88769FB9E60B

LARFASOL LÍZANKY

100% prírodný produkt s rakytníkovým olejom, vitamínom C a kurkuminom na ochranu a hydratáciu sliznice ústnej dutiny a posilnenie imunity.

Deti od 3 rokov a dospelí.

Výživový doplnok.

Odporúčaná MC: Balenie po 5 ks 2.99 EUR, balenie po 25 ks 9.99 EUR
ADC kod:
5 ks: B7F7EC29-C89F-4CF8-A7B0-D4B02EA937B7
25 ks: 64CB13A3-C8F3-42D3-ACAE-5B23B7CE8D6B

ATMOSIL 30 KAPSÚL

Bylinný komplex pre podporu normálnej funkcie priedušiek a pľúc a posilnenie imunity.

Unikátna synergická kombinácia 9 rastlinných extraktov.
Deti od 12 rokov a dospelí.

Výživový doplnok.

Odporúčaná MC: 9.99 EUR
ADC kod: 8656D1C0-7F36-4546-A863-55648A48A998

Kvalitné preverené suroviny+moderné technologické spracovanie.

Štandardy kvality.: ISO 13485, ISO 22000, GMP.

Výrobky neobsahujú lepok, kvasnice ani syntetické farbivá. Produkty nesú testované na zvieratách.

MED-EXPO 2018 Aký bol tretí ročník?

Dňa 22. septembra 2018 sa na Výstavisku Agrokomplex Nitra uskutočnil Slovenský farmaceutický veľtrh s medzinárodnou účasťou MED-EXPO Nitra a zároveň V. Zoborské lekárske dni. Seminár každoročne patrí pod projekt MED-ART educatio, ktorý je zárukou noviniek a inovácií, aktivít SLeK a priblíženia aktuálnej činnosti, prednášajúcich hostí zo zahraničia a v neposlednom rade náviku praktických zručností na workshopoch. Tento ročník bol obohatený o XXVII. sympóziu klinickej farmácie Lívie Magulovej na tému: Spájanie vedy a praxe v klinickej farmácii.

tradícia, odbornosť, inovácie

Dialóg so zákazníkom poskytuje firme prínos v podobe účinnej spätnej väzby.

Zástupcovia vystavovateľov využili možnosť odprezentovať svoje produkty a poskytnúť potrebné informácie svojim odberateľom.

ODBORNÉ PREDNÁŠKY ZASTÚPENÉ V ŠIROKEJ ŠKÁLE MEDICÍNSKÝCH A LEKÁRNICKÝCH TÉM

Hneď v úvode podujatia otvoril program prednášok **PharmDr. Michal Holec**, obchodný riaditeľ a konateľ spoločnosti MED-ART, ktorý ocenil tradíciu a odbornosť seminára, prenechal slovo prednášajúcim odborníkom, ale tiež upriamil pozornosť na vystavujúce firmy, ktoré mali účastníci podujatia možnosť navštíviť a spoznať ich novinky.

Problematicku aktuálneho stavu zdravotníctva na Slovensku priblížil **Mgr. Ján Tomášik** z NCZI. Vo svojej prednáške zdôraznil neoceniteľný význam elektronického zdravotníctva z pohľadu rýchleho prístupu k informáciám, a to najmä v situáciách ohrozenia ľudského života. Tento celoštátny projekt sa považuje za historicky najväčšiu kvalitatívnu zmenu v oblasti zdravotníctva. K zdraviu neodmysliteľne patrí aj e-recept, ktorého hlavným cieľom je zjednodušenie života lekárom, ale najmä chronicky chorým pacientom.

Projekt MEDIFO predstavila trojica jeho zakladateľov – **PharmDr. Ján Holec**, **PharmDr. Peter Stanko** a **Mgr. Michal Páleník**, z ktorých každý vyzdvihol osobitnú pozitívnu stránku projektu. Hlavným poslaním tohto jedinečného inovatívneho projektu je prinášať prvý a jediný ucelený systém nadštandardnej zdravotnej starostlivosti realizovanej vo vybraných verejných lekárnach a dostupnej pre všetkých obyvateľov. Prvotným impulzom tohto projektu bol rastúci problém systému zdravotnej starostlivosti a znižujúca sa dostupnosť lekárov prvého kontaktu. Lekárnik by mal realizovať v rámci tohto projektu aj fyzikálne a biochemické vyšetrenia, systémové liekové poradenstvo vrátane prevencie liekových interakcií a prípravu individuálneho jedálnička. Pilotná prevádzka lekárenskej ambulancie je realizovaná pri lekární Rázusova v Nitre.

PharmDr. Ondrej Sukel, prezident SLeK, prišiel s prednáškou o aktuálnych zmenách v lekárenskej legislatíve a stavovských predpisoch, ktorá obsahovala dôležité informácie o aktuálnej účasti Slovenskej lekárskej komory pri ich tvorbe v kontakte so zainteresovanými inštitúciami. Veľkým prínosom bol aj prehľad návrhov a pripomienok SLeK či sumarizácia pozitívnych zásahov SLeK do legislatívneho procesu.

... prijať nové s úctou k tradíciám...

Diskusia k inovatívne projektu MEDIFO.

MED-EXPO vytvorilo jedinečný priestor pre zdieľanie informácií v mnohých oblastiach.

MUDr. Livia Jamrišková, PhD. a jej prednáška na tému postavenie RAAS inhibitorov v liečbe KV ochorení priblížila renín-angiotenzín-aldosterónový systém a jeho významné postavenie v regulácii krvného tlaku za fyziologických podmienok, jeho uplatňovanie aj v patogeneze hypertenzie.

Aktuality z lekárstva v Európe a na Slovensku priblížil **doc. PharmDr. Juraj Sýkora, CSc.** z Ústavu farmácie LF SZU Bratislava, ktorého prednáška bola rozdelená do troch hlavných okruhov: Valné zhromaždenie PGEU, ktoré sa konalo v júni v Španielsku, Valné zhromaždenie EAHP, ktoré sa konalo v júni v Rumunsku a Legislatívne zmeny, ktoré sa v uplynulom období realizovali na Slovensku a diskutovali sa možné legislatívne zmeny s priamym a nepriamym vplyvom na lekárstvo v súčasnosti alebo budúcnosti.

Veľmi očakávanou prednáškou bola prednáška o smernici týkajúcej sa FMD a ďalších noviniek na lekárskom trhu pod odborným vedením autora **Ing. Jozefa Fiebiga**, výkonného riaditeľa spoločnosti NRSYS, ktorá priniesla dôležité informácie pre najbližšie obdobie. Diskusie boli venované predovšetkým systému, ktorým je zaručená identifikácia a overovanie pravosti liekov prostredníctvom kontroly všetkých liekov vybavených bezpečnostnými prvkami, prostredníctvom ktorých by malo byť možné určenie a overenie pravosti jednotlivých balení lieku po celý čas jeho umiestnenia na trhu.

Prednášku, ktorá nahliada na sezónnu kategóriu „prechladnutie – bolesť hrdla/zachrípnutie“, viedla **Ing. Eva Stanislavská** na tému inovatívne riešenie suchej sliznice úst a hrdla.

Synergickému efektu hesperidínu a diosmínu pre vyššiu účinnosť v liečbe CHVO sa vo svojej odbornej práci venovala **MUDr. Katarína Kmeťková**.

MUDr. Radovan Juríček návštevníkov seminára edukoval o rozdieloch biologickej dostupnosti a resorpčných mechanizmov nehémového železa a prírodného hémového železa v gastrointestinálnom trakte a o následných benefitoch pre pacientov s potrebou suplementácie železom.

3D TECHNOLOGIA VSADENÁ DO LEKÁRENSKÉHO PROSTREDIA

Medzi najinovatívnejšie prednášky nepochybne patrila 3D prezentácia pod záštitou lekára **MUDr. Mariana Zelinu** na tému Diabetes mellitus 2. typu, v ktorej boli skĺbené odborné informácie princípu rozvoja inzulínovej rezistencie, ktorá sa v súčasnosti pokladá za jeden z dominantných faktorov rozvoja diabetu, a 3D animácie, ktorých cieľom bola maximálna názornosť patofyziologických, ako aj farmakologických, dejov. Výsledkom prednášky bolo priblíženie dostupnej liečby diabetu cez 3D animované štruktúry molekúl a buniek.

3D technológia umocnila memorovanie a ľahšiu pochopiteľnosť prednášky...

UNIKÁT NA SLOVENSKU

... a poskytla nový pohľad na realitu.

Na seminári bola zahraničná účasť zastúpená **Ing. Bohumilom Hlavatým** z Českej republiky, ktorý sa vo svojej odbornej prednáške venoval ucelenému prehľadu použitia l-tryptofanu k ovplyvneniu nálady, zmyslových schopností a sociálneho správania.

Roman Harrer z Rakúska poskytol pre účely seminára názornú ukážku automatu na vydávanie liekov, ktorého prezentáciu spojil s prednáškou o využití elektronických prvkov v expedícii liekov. Napokon **PharmDr.**

Jana Matušková z Českej republiky využila svoje lektorské schopnosti pri téme domáca diagnostika a možnosti ako zvýšiť kvalitu sortimentu a odbornú úroveň dispenzačnej práce v lekárňach. Vyzdvihla aktívny prístup expedienta a efektívnu komunikáciu s pacientom.

SPÁJANIE VEDY A PRAXE V KLINICKEJ FARMÁCII

Vďaka hlavnému organizátorovi MED-ART educatio sa konalo aj XXVII. SYMPÓZIUM KLINICKEJ FARMÁCIE Lívie Magulovej na tému Spájanie vedy a praxe v klinickej farmácii. Prinášanie výsledkov súčasnej vedy a vlastných výsledkov výskumu farmaceutov do klinickej praxe vedie k účinnej, cielenej a bezpečnej terapii. Výskum v odbore klinická farmácia realizujú farmaceuti na akademickej pôde a často súčasne na klinických pracoviskách a v lekárňach. Na sympóziu prednášali vedeckí a pedagogickí pracovníci zo slovenskej Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, z českej Farmaceutickej fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové, Slovenskej zdravotníckej Univerzity (prof. RNDr. M. Kuželová, CSc., prof. PharmDr. J. Klimas, PhD., prof. RNDr. J. Vlček, CSc., doc. PharmDr. J. Sýkora, CSc., PharmDr. D. Fialová, PhD., PharmDr. G. Dóka, PhD., PharmDr. L. Černušková, CSc., PharmDr. E. Puchoň, PharmDr. Z. Klimaszová, PharmDr. Z. Haramiová, PhD.), klinickí farmaceuti z praxe (PharmDr. H. Komjáthy, PhD., PharmDr. M. Göböová, PhD., PharmDr. V. Kákošová, PharmDr. B. Cagáňová, PhD., PharmDr. K. Krajčovičová, PharmDr. S. Porubcová, PharmDr. Z. Mačeková, Mgr. A. Vicenová) a lekári (prof. MUDr. Anna Líšková, PhD., MUDr. K. Máčalová). Ďalší účastníci sa prezentovali v posterovej sekcii.

Na sympóziu sa rozoberali problematiky genetického polymorfizmu, rizík farmakoterapie ovplyvňujúcej účinok histamínu, adherencie k liečbe, optimalizácie dávok antibiotík, interpretácie účinnosti antibiotík, intoxikácie liekmi, antitrombotickej terapie, farmakoterapie v geriatrii, metabolického syndrómu a kognitívnych funkcií. Keďže farmácia je dynamická veda, ktorá zaznamenáva každým rokom významný pokrok, rozoberané problematiky boli prínosom pre klinických farmaceutov v nemocničnom prostredí, lekárnikov vo verejných a nemocničných lekárňach a farmaceutov pracujúcich v oblasti farmaceutického priemyslu a distribúcie.

XXVII. sympóziu klinickej farmácie Lívie Magulovej

Účastníci využili čas a priestor aj na diskusiu.

Prednáška na tému Spájanie vedy a praxe v klinickej farmácii.

3. SLOVENSKÝ FARMACEUTICKÝ VEĽTRH S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU

Slovenský farmaceutický veľtrh s medzinárodnou účasťou MED-EXPO 2018 poskytol okrem svojej odbornej stránky a prísunu dôležitých informácií z odboru farmácie aj možnosť prezentácie dodávateľských firiem a predstavenia ich nových produktov, ktoré sú pre lekárnikov dôležité predovšetkým z dôvodu stále sa rozvíjajúcemu trhu a inováciám.

Viac ako 50 vystavovateľov prijalo pozvanie a rozložilo svoje prezentačné stolíky na viac ako 1500 m² výstavnej plochy. Po celý deň seminára vládol medzi návštevníkmi a vystavovateľmi aktívny dialóg ohľadom existujúcich produktov firiem, noviniek, inovácií. Je dôležité, aby farmaceuti aj firmy spolu komunikovali a poskytovali si tak potrebné informácie, ktoré ich vzájomne obohacujú. MED-ART ponúka priestor na rozvoj práve odbornosti a inováciám.

MED-EXPO vytvorilo tento jedinečný priestor pre zdieľanie informácií odbornou, ale i zábavnou formou. Firma NRSYS – tradičný partner farmaceutov v kvalitnom a spoľahlivom softvéri – poskytla vo svojom stánku prístroj na vnímanie virtuálnej reality, v ktorej si návštevníci mohli zmerať sily a vyhrať zaujímavé ceny.

V stánku Vašej Lekárne vládol ruch pri skladaní básní, ktoré na písacom stroji na počkanie vytváral básnik len za pomoci pár slov určených návštevníkom. Celodenne bežali v stánku aj populárne vlogy, ktorými sa odborníci prihovárajú verejnosti, ale aj farmaceutom.

Generálny partner EVALAR a hlavný partner SANDOZ pri svojich prezentačných stolíkoch poskytovali množstvo odborných informácií a prezentovali svoje produkty.

V strede diania sa nachádzal predajný automat voľnopredajných liečiv spolu s jeho rakúskymi autormi, ktorí návštevníkov informovali o výhodách automatov a prezentovali ich reálne vizualizácie v lekárňach nachádzajúcich sa v Rakúsku.

MED-EXPO 2018 opäť naplnilo svoje ciele, poskytlo odbornú prezentáciu spolu s dialógom obohacujúcim farmaceutov i dodávateľov.

Už teraz sa tešíme na vašu opätovnú účasť a záujem o rok, keď pre vás znovu vyberieme zaujímavé témy. Dúfame, že tradične prinesieme nové poznatky, ktoré budú farmaceuti môcť využiť aj vo svojej klinickej praxi v prospech pacientov.

prezentácia, dialóg, interakcia

Veľtrh dal aj tento rok priestor odbornosti a inováciám.

a V. Zoborské lekárnické dni

- 570 farmaceutov a zástupcov farmaceutických firiem
- 36 prednášajúcich
- 53 vystavovateľov
- zahraniční účastníci z Rakúska a ČR
- 2 odborné sekcie
- 2x 8 kreditov
- 1500 m² výstavnej plochy

generálny partner

hlavný partner

V priestoroch výstavniska bolo po celý deň rušno.

FARMACEUT JAKUB RADÍ!

MODERNÝ
FARMACEUT

Generáciu Z už nezmeníme, ale čo môžeme urobiť, je prispôbenie komunikácie k nej. Ideálnym spôsobom sú vlogy natočené v autentickom prostredí, v našom prípade v lekární, ktoré poskytnú pre ňu hodnotnú informáciu. Takýmto spôsobom je možné prehĺbovať odborné vedomosti u laickej verejnosti. Samozrejme, nielen generácia Z si rada pozrie videá, je to prijateľná forma pre všetkých. Celkom prospešné, čo povieť? Zároveň sa zviditeľníte aj vy sami ako lekárnik či lekárka a prilákate pacientov touto modernou formou práve do svojej lekárne.

Neváhajte a staňte sa súčasťou virtuálnej siete Vaša Lekáreň, kde sú lekárne vlastnené individuálnymi majiteľmi a najbližší vlog na vybranú odbornú tému môže byť natáčaný práve u vás. Dosah takéhoto príspevku je až 250 000 ľudí mesačne. Ak chcete o sieti Vaša Lekáreň zistiť viac alebo nám len chcete nechať odkaz, napíšte nám na info@vasalek.sk.

Čo s tým?

ako osloviť
250 tisíc ľudí
mesačne?

Ako prežiť v budúcnosti?

V tomto článku vám neponúkame návod na cestovanie v čase, ani vám nepoviem o upútavke na nový sci-fi film, ale charakterizujeme správanie, aj nákupné, súvisiace s technologickými zmenami, ktoré sa začína prejavovať u mladej generácie.

generácia Z a jej láska k technológiám

Počuli ste už niekedy o generácii X, Y či Z? Sociológovia definujú generáciu ako skupinu osôb, ktoré sa narodili a dospievali v približne rovnakej dobe. Generácia je teda spojená dobovo podmieneným štýlom myslenia a jednaní. V súčasnosti sa novou pracovnou i ekonomickou silou stáva nová generácia ľudí narodených po roku 1994, generácia Z. Z ako zmena. Aká teda je? Ak sa chcete dozvedieť o jej správaní, aj tom nákupnom, viac, určite by ste mali čítať ďalej.

Generácia Z je celkom iná ako jej rodičia. Ide o technicky najbystrejšiu generáciu všetkých čias. To, čo má táto generácia spoločné, je láska k technológiám. Začalo to prilepením sa na obrazovky všetkého druhu, pokračovalo čítaním kníh či učebníc na čítačkách, hraním hier na počítačoch, notebookoch či tabletoch, zaobstaraním mobilného telefónu, zriadením facebookového či instagramového konta. Pretože ich technológie obklopovali od útleho detstva, práca, komunikácia a zábava s nimi je pre nich úplne prirodzená. Tu to však nekončí.

Generácia Z vyhľadáva v online priestore absolútnu autenticitu predovšetkým v audiovizuálnej forme. Vo vyhľadávaní obsahu dominujú videá. Autentické videá.

Ak máte záujem zistiť o sieti lekární Vaša Lekáreň viac, napíšte nám na: info@vasalek.sk

5 hlavných dôvodov, prečo sa oplatí byť súčasťou Vašej Lekárne:

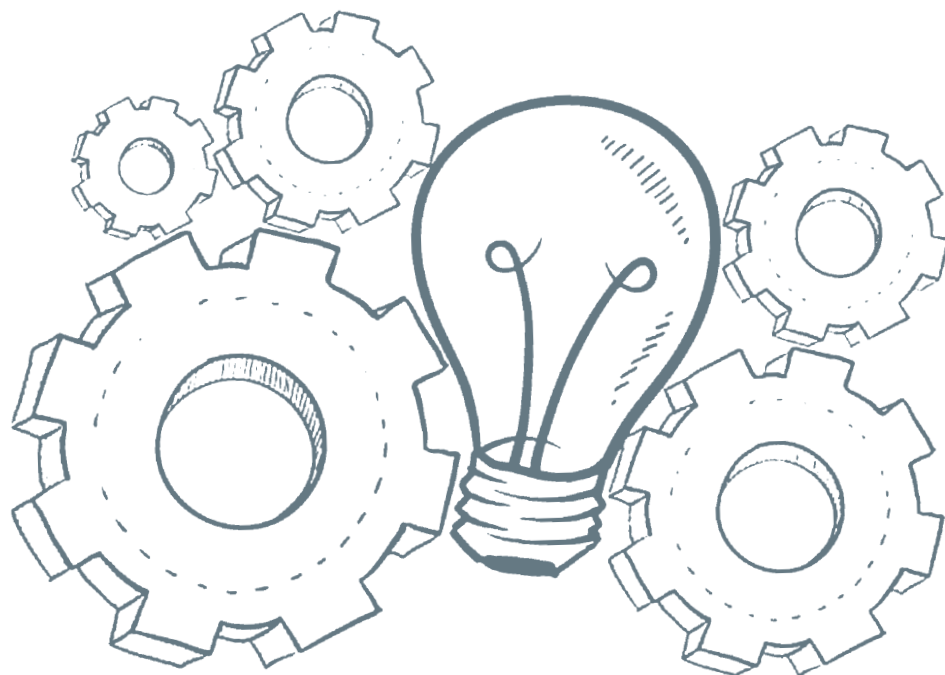
- sledujeme za vás aktuálne trendy v marketingu a uvádzame ich do praxe, v sociálnych sieťach chceme byť aj naďalej jednotkou
- pomáhame vám prilákať nových pacientov do lekárne a udržať si ich
- pomáhame vám usporiadať správne lekáreň
- dávame vám príležitosti na vaše vzdelávanie
- a navyše chceme, aby ste zarobili viac

Čo je vlog?

Video blog (skrátene vlog) je blog, pri ktorom sa osoba alebo osoby nevyjadrujú písomne, ale ústne. Zároveň pri tom môžu točiť seba aj svoje okolie. Predchodcom je blog, ktorý umožňuje písomne publikovať na web stránke vlastné názory, skúsenosti či vedomosti o určitých témach. Blog je nekonvenčným zdrojom informácie a cenným zdrojom novinek, trendov, znalostí nielen pre čitateľov blogu, ale paradoxne aj pre klasické médiá. Tieto vlastnosti preberá v súčasnosti na seba vlog.

„Elektrické osvetlenie nevzniklo priebežným zlepšovaním sviečok.“

Oren Harari

Slovenská lekárska komora v čase bilancovania

Oren Harari, profesor univerzity v San Franciscu, je autorom výroku „elektrické osvetlenie nevzniklo priebežným zlepšovaním sviečok“. Skrátka, niekedy je potrebné na to staré raz a navždy zabudnúť a to nové aplikovať razantnejším spôsobom, a to aj napriek tomu, že ľudskej prirodzenosti je určite bližšia rutina, kontinuita či pomalý progres.

Končia sa štyri roky funkčného obdobia aktuálnych komorových orgánov, počas ktorých som sa vám na týchto stránkach pravidelne prihovárал a snažil som sa priblížiť všetky témy, ktorými sme v týchto orgánoch žili.

Aké boli tie štyri dynamické roky?

V roku 2015 sme obsah zvereného dedičstva vyjadrili vizualizovaným mottom **Rastíme spolu**. V roku 2016 sme množstvom aktivít spoločnosť presvedčili, že **Farmaceut je pomáhajúca profesia**. Rok 2017 poukázal na to, že **Slovenská lekárska komora je moderná inštitúcia s tradíciou**. Nejde o samoúčelné heslá, ale o popis troch základných pilierov slobodného povolania – komunita, pomoc a vývoj. Iba osvojením si a každodennou aplikáciou týchto princípov máme šancu etablovať povolanie lekárnik v rýchlo sa meniacom svete.

Ako tieto princípy aplikovalo vedenie SLeK?

V tomto funkčnom období sme zaznamenali 1 600 mediálnych výstupov s aktívnou účasťou predstaviteľov komory. Vydali sme 20 tlačových správ,

zorganizovali 16 tlačových konferencií. Do Slovenskej lekárskej komory vstúpilo 913 nových členov, pričom z komory vystúpilo 437, a tak máme na rozdiel od iných komôr pozitívnu bilanciu viac než sto členov ročne.

Okreditovali sme 1 253 termínov vzdelávacích podujatí, pričom mnohé z nich sme zorganizovali sami alebo v aktívnej spolupráci s inými subjektmi. Osobne som za štyri roky na vzdelávacích podujatiach s prednáškou vystúpil 97-krát.

Zrealizovali sme viaceré osvetové projekty – **Nedostupné lieky, Dieťa nie je malý dospelý, Kto má kľúče od skrinky s jedmi, Lieky počas dojčenia – kedy áno, kedy nie, Interakcie liekov**.

Vydali sme tri odborné knihy, tri pracovné listy k vzdelávaciemu semináru Interakcie liekov a historickú publikáciu rozhovorov s bývalými prezidentmi. Začali sme vydávať až neuveriteľne kvalitný historický časopis Slovenský lekárnik, ktorý si ihneď získal rešpekt odbornej historickej verejnosti. Sprístupnili sme jedinečnú internetovú stránku, na ktorej si môže široká verejnosť overiť riziko liekových interakcií a dohodnúť si odbornú konzultáciu s lekárnikom.

Oslávili sme 25. výročie obnovenia činnosti SLeK a 20. výročie prijatia prvého slobodného zákona o liekoch – pri tejto príležitosti sme vydali poštovú známku s personalizovaným kupónom – dielom akademického maliara PharmDr. Zdenka Bugáňa.

Založili sme novú medzinárodnú tradíciu – **V4 PharmFORUM**, odbornú konferenciu lekárske komôr krajín Vyšehradskej skupiny, ktorá sa po bratislavskej premiére uskutočnila už aj v Prahe a Varšave.

Aktívne sme sa zúčastnili devätnástich legislatívnych procesov, v ktorých sme podali stovky pripomienok – zásadným spôsobom sme napríklad prispeli k úspešnému riešeniu problému nedostupnosti liekov či k zvýšeniu postavenia odborného zástupcu poskytovateľa lekárskej starostlivosti.

Stali sme sa členmi Združenia chemického a farmaceutického priemyslu a týmto spôsobom zabezpečili účasť lekárnikov na rokovaní tripartity.

Okrem toho sme realizovali „neviditeľné“ – vytvorili novú personálnu štruktúru sekretariátu SLeK, zaviedli systém koordinátorov konkrétnych kompetenčných oblastí, modernizovali informačný systém, znížili členské príspevky. Slovenská lekárska komora sa stala podnikateľským subjektom vo vzdelávacej a vydavateľskej činnosti a už viac než rok je platcom DPH... A mnoho, mnoho drobných aktivít od rokovaní s poisťovňami, cez stretnutia s politikmi až po vianočné kapustnice na miestnych komorách.

Nič z toho by nebolo možné bez osobného nasadenia členov komorových orgánov, ktorí svoj voľný čas zverili spoločnému dobru. Nič z toho by nebolo možné bez pracovného nasadenia zamestnancov komory, ktorí svoju prácu berú vážne a ktorí sú aj pre vás oporou a istotou vyriešenia akéhokoľvek problému – teda akéhokoľvek súvisiaceho s povolaním lekárnik.

Sme aktívnym a viditeľným subjektom. Dávame tejto spoločnosti veľa. Oveľa viac než ona dáva nám. Nech teda ďalšie funkčné obdobie orgánov SLeK prinesie lekárnikom viac dôvodov na spokojnosť.

Ďakujem vám.

PharmDr. Ondrej Sukeľ
prezident Slovenskej lekárskej komory

Sme aktívnym
a viditeľným subjektom.
A to aj vďaka vašej
práci, milí kolegovia.

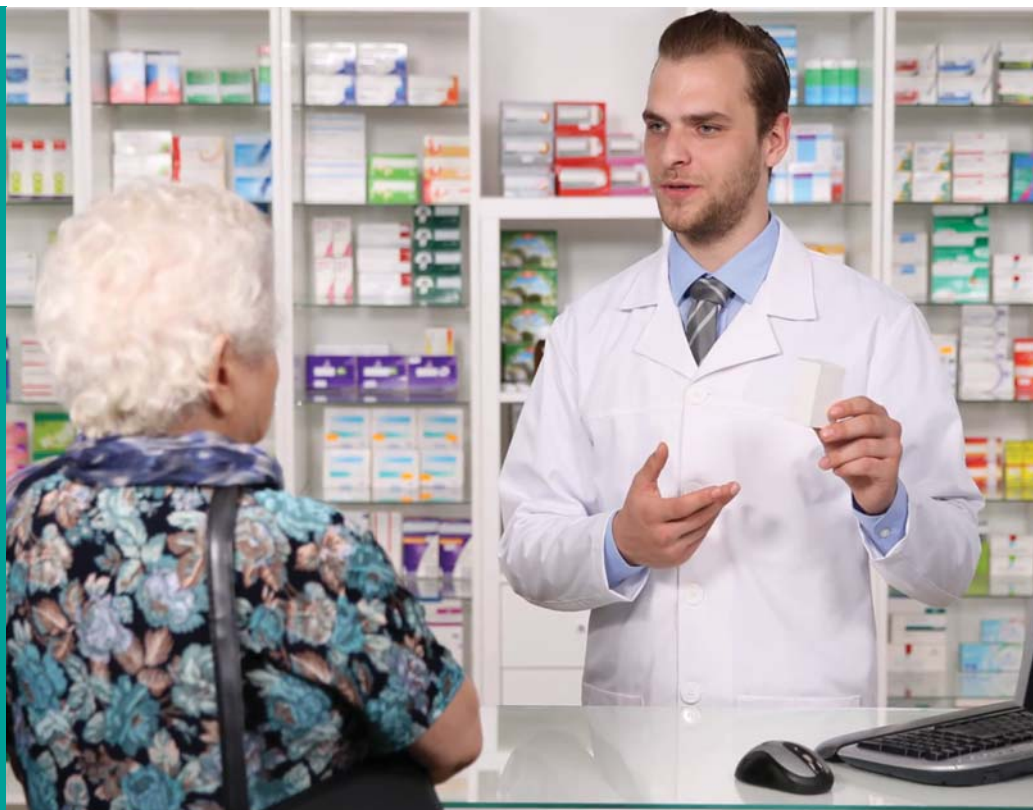
SLOVENSKÁ
LEKÁRSKA
KOMORA

Rastíme spolu

V Žiline sa dňa 20. 10. 2018 pod záštitou ministerky zdravotníctva SR uskutočnil v poradí už 19. lekárnický kongres. Prítomní si mohli vypočuť celý rad zaujímavých prednášok.

Už úvodná prednáška viceprezidentky PGEU MSc.Pharm. Kristiiny Sepp na tému „Úloha lekárníkov v Európe dnes a zajtra“ avizovala závažnú krízu v tejto profesii. Nastáva čoraz viac situácií, v ktorých verejné lekárne nie sú považované za súčasť základnej zdravotnej starostlivosti.

Ekonomická nestabilita a nízke príjmy sú bariérou pre vývoj služieb a orientáciu na pacienta. Výstupy ďalších rečníkov predstavili vízie a návrhy ako stabilizovať lekárenskú časť liekového reťazca.

Záverečnej panelovej diskusie sa už, žiaľ, nezúčastnil predseda Výboru pre zdravotníctvo NR SR MUDr. Štefan Zelník, ani zástupcovia Ministerstva zdravotníctva SR (MUDr. Peter Musil, MSc. – generálny riaditeľ Sekcie farmácie a liekovej politiky a Martin Smatana MSc. – riaditeľ Inštitútu zdravotnej politiky). Diskusia prítomných lekárníkov by si zaslúžila predovšetkým pozornosť zodpovedných funkcionárov. Z tohto dôvodu sa zrodil aj zámer vypracovať a odoslať na všetky kompetentné orgány a organizácie a následne medializovať

Vyhlásenie účastníkov 19. lekárnického kongresu

Odborný program 19. lekárnického kongresu bol venovaný téme **„Budúcnosť nezávislých lekární na Slovensku – spolu to zvládneme“**. Väčšina prednášok, ako aj panelová diskusia prítomných lekárníkov, poukázala na neutešenú ekonomickú situáciu veľkého počtu lekární. Zabezpečenie poskytovania lekárenskej starostlivosti bez spravodlivého odmeňovania nie je možné.

Za túto situáciu nie je zodpovedná len prílišná liberalizácia lekárenstva spojená s neregulovaným a extrémnym nárastom počtu lekární predovšetkým vo väčších mestách, ale predovšetkým nesprávne zadaná a zanedbaná cenotvorba pri odmeňovaní lekární za výdaj liekov.

Od prechodu kompetencií v regulácii cien liekov, zdravotníckych pomôcok a výkonov zdravotnej starostlivosti z Ministerstva financií SR na Ministerstvo zdravotníctva SR v roku 2003 všetky doterajšie opatrenia smerovali k úspore nákladov na lieky. Nezohľadňovali však reálny vývoj na trhu s liekmi (zmenila sa štruktúra trhového koša z hľadiska cenových pásiem). Trh s liekmi mierne rástol, ale najmä v cenových hladinách 8-11 (drahé lieky s nízkou prirážkou, ktoré väčšinou obchádzajú verejné lekárne).

Pri pohľade na detaily štúdie je zrejmé, že hlavná hnacia sila trhu je onkológia (prospech zo zvýšeného predaja liekov triedy L mal len obmedzený počet lekární, pretože 80 % trhu s onkologickými liekmi predstavuje menej ako 10 % lekární).

V súčasnosti platný systém v odmeňovaní lekární za výdaj liekov charakterizovaný regresívnou obchodnou prirážkou z obchodných výkonov degraduje výkon lekárenskej starostlivosti a za ostatných 10 rokov sa stal nespravodlivým. Ohrozené sú predovšetkým malé lekárne a lekárne na vidieku. Výsledky nezávislej štúdie spoločnosti Quintiles IMS dokazujú kontinuálny pokles ceny práce poskytovateľov lekárenskej starostlivosti. Absolútna hodnota odmeňovania lekární sa od roku 2008 napriek rastúcemu trhu nezmenila, čo vzhľadom na infláciu a nárast mzdových nákladov znamená jej pokles.

Hoci celkový počet lekární na Slovensku rástol, nastal (vďaka zvyšujúcemu sa počtu sietí lekární a ich virtuálnych združení) aj výrazný nárast monopolizácie trhu. V súčasnosti 10 % top lekární z hľadiska obratu reprezentuje až 40 % z celkového lekárenského trhu, pričom v desiatich najväčších mestách (v ktorých žije približne 22 % obyvateľov Slovenska) je koncentrovaných viac ako 50 % celoslovenského obratu lekární. To signalizuje ohrozenie vidieckych lekární, kde je predaj nízky a nedochádza k zakladaniu reťazcových lekární.

Z hľadiska dostupnosti lekárenskej starostlivosti na Slovensku pre pacientov ide o nebezpečný trend, keďže až 78 % slovenských pacientov je odkázaných na služby zvyšných lekární s minimálnym obratom (60 % lekární predstavuje iba 20 % celkového trhu).

Túto neúnosnú situáciu potvrdil vo svojom vystúpení na kongrese generálny riaditeľ Sekcie farmácie a liekovej politiky MZ SR pán MUDr. Peter Musil, MSc. a riešenie problematiky odmeňovania lekární za výdaj liekov vyhlásil za prioritu!

Účastníci 19. lekárnického kongresu preto žiadajú kompetentné orgány a Slovenskú lekárnickú komoru o spracovanie ucelenej koncepcie cenovej regulácie a jej predloženie na diskusiu. Súčasný model financovania liekového reťazca sa v priebehu niekoľkých rokov môže stať neudržateľným a je potrebné preventívne sa zaoberať touto kľúčovou oblasťou zdravotnej starostlivosti a zabrániť tak možnému kolapsu poskytovania lekárenskej starostlivosti.

Sme pripravení podieľať sa na tvorbe nových pravidiel regulácie. Je potrebné zaviesť dlhodobý udržateľný model financovania lekární, ktorý bude oslobodený od ceny lieku (resp. bude kombináciou s regresívnou obchodnou prirážkou) a ktorý bude zameraný na spravodlivé ohodnotenie odborného výkonu a novozavedených povinností.

**Odmeňovanie lekární
za výdaj liekov
sa musí zmeniť!**

RNDr. Jozef Pospíšil
výkonný riaditeľ AVEL z. z. p. o.

MOBIVENAL[®]
micro
Simple

DIOSMÍN 450 mg
HESPERIDÍN 50 mg
(mikronizované)

MOBIVENAL[®]
micro

DIOSMÍN 450 mg
HESPERIDÍN 50 mg
(mikronizované)

+ AESCIN 30 mg

MOB-SK1811-536

Mobivenal micro a Mobivenal micro Simple sú výživovými doplnkami. Odporúčaná denná dávka je 1 x denne 1 tableta. Ustanovená denná dávka sa nesmie presiahnuť. Výživový doplnok sa nesmie používať ako náhrada rozmanitej stravy. Nie je vhodný pre deti, tehotné a dojčiace ženy.

Valeant Slovakia s.r.o., Galvaniho 7/B, 821 04 Bratislava, Tel.: +421 2 3233 4900, www.valeant.sk

Spotreba liekov na Slovensku je vysoká

Pravda či mýtus?

Dlhé obdobie panoval názor, že Slovensko má vysokú spotrebu liekov oproti ostatným krajinám OECD. Detailná analýza Inštitútu zdravotnej politiky (IZP) vykonaná v spolupráci ŠUKL, NCZI, AIFP a využitím kapacít HTA spoločnosti Pharm-In prišla k záverom, že sa roky vykazovali dáta o spotrebe (DDD na obyvateľa) chybné. Po oprave dát klesla spotreba liekov o 15 % a je o 4,5 % nižšia ako v Českej republike. Slovensko stále reportuje niektoré lieky nadštandardne, je preto možné, že skutočná spotreba je relatívne ešte nižšia. V nasledujúcom texte vám prinášame najzásadnejšie zistenia, ku ktorým sa pri spomínanej analýze dopracovali.

Slovenská republika dlhodobo vykazuje do medzinárodných štatistík vysoké hodnoty v spotrebe liekov, ktoré boli opakovane spochybňované zástupcami farmaceutického priemyslu na Slovensku. Údaje pre OECD sú vykazované Národnému centru zdravotníckych informácií (ďalej len „NCZI“) prostredníctvom datasetu PHARMACEUTICAL MARKET (HEALTH_PHMC). Tento dataset obsahuje údaje o spotrebe, predaji, ako aj podiel generických liekov z celkového predaja. Až do roku 2015 boli údaje zbierané spoločnosťou MCR, s. r. o., Modra, ktorá ich získavala od veľkodistribučných spoločností.

Ministerstvo zdravotníctva (ďalej len „MZ SR“) sa v rámci iných opatrení venuje aj náprave nesprávneho vykazovania údajov pre potreby medzinárodných porovnaní, a preto sa vytvorila pracovná skupina, ktorej cieľom bolo overiť správnosť vykazovania týchto štatistík. Pracovná skupina MZ SR, NCZI, ŠUKL a Asociácie inovatívneho farmaceutického priemyslu (ďalej len „AIFP“) s pomocou spoločnosti Pharm-In zanalyzovali vykazovanie liekov a správne pridelili alebo doplnili hodnoty DDD ku kódom liekov v nadväznosti na ich individuálnu liekovú formu a spôsob podania lieku v súlade s ATC kódmi a DDD definovanými WHO. Zároveň sa prijalo rozhodnutie, že od roku 2016 budú údaje v rámci datasetu PHARMACEUTICAL MARKET (HEALTH_PHMC) vykázané z údajov zbieraných prostredníctvom NCZI, ktorých zdrojom sú hlásenia zasielané zo strany nemocničných a verejných lekární a zdravotných poisťovní na štvrtročnej báze.

Náročnosť spracovávaní štatistík

METODIKA POROVNÁVANÍ SPOTREBY

Medzinárodné porovnávanie spotreby liekov je podobne ako mnohé iné štatistiky OECD náročné, a to kvôli rozličným vstupom jednotlivých členských krajín. Lieky sú obzvlášť náročné, nakoľko na úrovni spotreby (DDD) vykazujú len 8 krajín všetky údaje – Slovensko, Česko, Kórea, Nórsko, Švédsko, Estónsko, Fínsko a Island. Ostatné krajiny nevykazujú niektoré lieky, zväčša tie, ktoré sa spotrebujú v nemocniciach, a preto sa nedajú zaradiť do porovnaní.

Aká je teda reálna spotreba liekov?

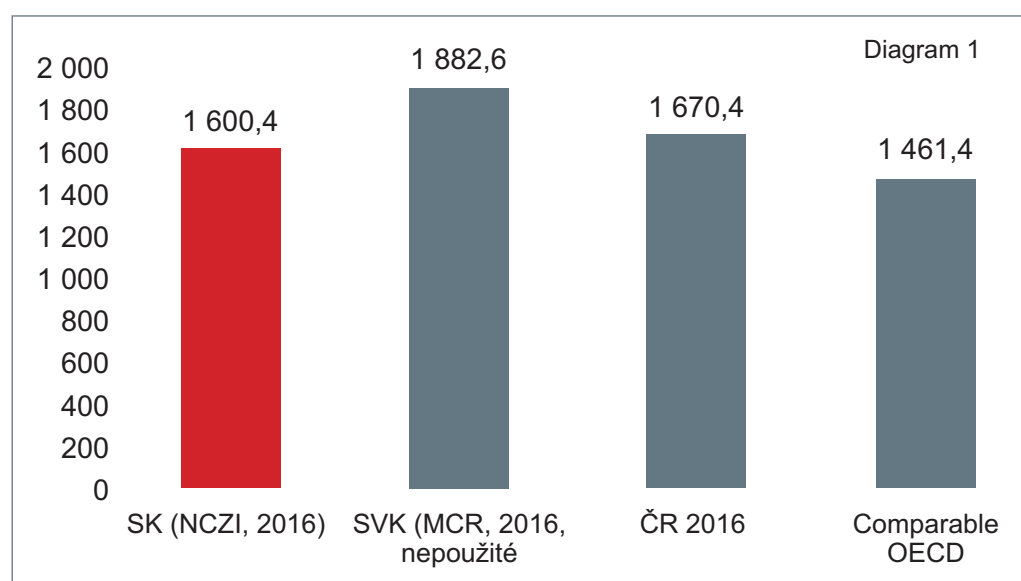
Pri krajinách, ktoré vykazujú všetky „kolonky“ do OECD, je tiež problém, lebo ani tu nie sú jasné vstupné charakteristiky, ako je napr. presná definícia nemocničných liekov/liekov podaných v ústavných zariadeniach v jednotlivých krajinách. Sú potrebné detailnejšie analýzy, ktoré však nie sú v dnešnej dobe z OECD dát a bez pomerne veľkej medzinárodnej snahy možné. Detail toho, ktorá krajina čo reportuje, je na konci správy, v časti „Disclaimer“.

Pre porovnanie boli vybraté aspoň tie krajiny, ktoré reportujú kompletnú spotrebu, tak ako Slovensko, čiže spomínaných 8 krajín, a vyššie spomínané metodické nedostatky pre účely ilustrácie relatívnej spotreby neboli do tohto porovnania zahrnuté.

Porovnanie údajov o spotrebe liekov (PHAR – Pharmaceutical consumption by DDDs) vypočítaných z pôvodných a nových zdrojov ukázalo, že po správnom priradení hodnôt DDD k liekom a zmene zdroja údajov klesla celková spotreba liekov o takmer 15 percentuálnych bodov (1600 oproti 1882 DDD na 1 000 obyvateľov na deň).

Táto hodnota je však stále vyššia o 9,5 % než je priemer metodicky porovnateľných OECD krajín, ale nižšia o 4,4 % ako je v Českej republike.

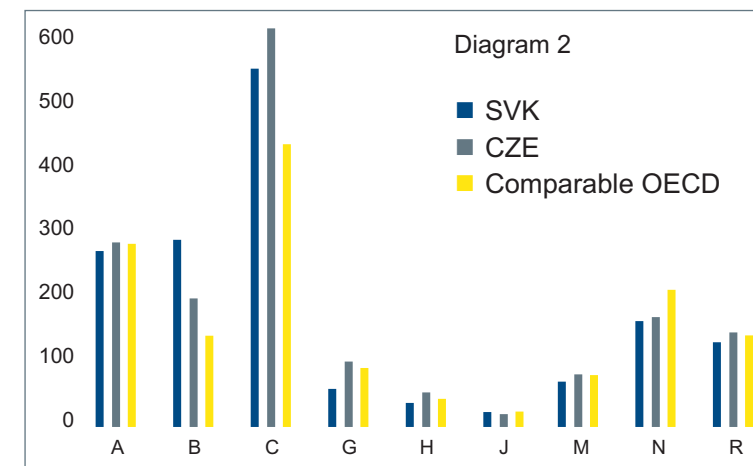
Diagram 1: Porovnanie spotreby liekov v DDD na 1000 obyvateľov na deň za rok 2016 (OECD, 2018; NCZI, 2018)

1 Dáta za Estónsko síce reportujú všetky kolonky do DDD spotreby, ale ich hodnoty sú extrémne nízke, čo spôsobuje skreslenie celkovej spotreby OECD. IZP nemá k dispozícii odôvodnenie čo/prečo Estónsko reportuje na úrovni jednotlivých skupín.

2 OECD DDD sa nezbiera pre lieky ATC skupiny L, kde má však Slovensko v porovnaní s OECD krajinami menšie portfólio liekov, je preto pravdepodobné, že spotreba L liekov by bola v rámci porovnania nižšia ako ostatné krajiny. Detailnejšia analýza opravených údajov ukázala, že v porovnaní s ostatnými porovnateľnými krajinami má Slovensko výraznú nadspotrebu v kategórii ATC B – Krv a krvotvorné orgány, pričom v ostatných skupinách okrem „C“ má menšiu spotrebu ako je priemer porovnateľných krajín OECD. Na základe prvotnej analýzy a názorov odborníkov v oblasti sa pravdepodobne jedná o chybné vykazovanie kyseliny listovej v ATC skupine B. Je teda možné, že po štandardizácii tejto skupiny by Slovensko malo nižšiu spotrebu liekov na obyvateľa ako je priemer OECD2.

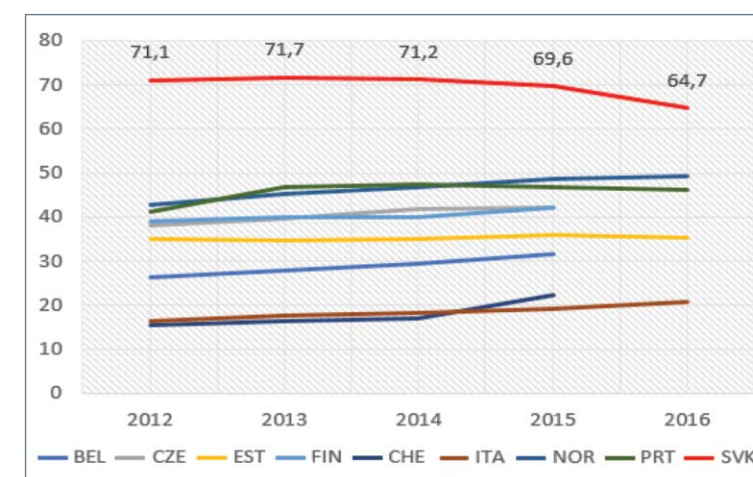
Diagram 2: Spotreba liekov za jednotlivé ATC skupiny a podľa zdroja údajov za rok 2016 (DDD na 1000 obyvateľov na 1 deň, OECD 2018). Predaj liekov (PATC – Pharmaceutical sales v mil. EUR) sa medziročne zvyšoval, ale nerástol výrazne odlišne od susedných krajín. Údaj za SR za rok 2015 obsahoval chybu, ktorá bola v dátach za rok 2016 už opravená.

MALI ZMENY DOPAD AJ NA VYKAZOVANIE GENERICKÝCH LIEKOV?

Dataset generík (PGEN – Generic drug market) takisto prešiel okrem zmeny zdroja údajov aj zmenou metodiky. Hodnota (value) predstavuje reálnu úhradu zaplatenú občanom vo verejnej lekární a reálnu úhradu v rámci verejného zdravotného poistenia, vrátane doplatkov pacienta. Objem (volume) 2016 predstavuje objem vyjadrený v DDD na rozdiel od predchádzajúcich rokov, kedy bol objem vyjadrený v počte balení. Tu vidíme, že napriek tomu, že generiká tvoria len niečo vyššie jednej štvrtiny z celkovej sumy predaných liekov, ich podiel na celkovej spotrebe (na DDD) je až dve tretiny. Celkový dopad zmeny vykazovania bol negatívny, čiže celková hodnota klesla takmer o 20 percentuálnych bodov a objem klesol o 12 bodov. Napriek tomu sa Slovensko stále drží medzi OECD krajinami s najvyššou spotrebou generických liekov.

Diagram 3: Podiel generík z celkovej spotreby (DDD, OECD)

Chybné vykazovanie dát do medzinárodných štatistík vytvorilo mýtus, že Slovensko má vysokú nadspotrebu liekov a je nevyhnutné uplatniť reštriktívne opatrenia. V porovnaní s Estónskom či Kóreou máme síce vyššiu spotrebu liekov, ale v porovnaní s ČR, Fínskom či Švédskom, z ktorých často čerpáme politiky na zlepšovanie rezortu, máme spotrebu nižšiu. A nielen to, zavedením e-receptu klesá spotreba liekov a Slovensko dosiahlo prvýkrát v histórii pokles v spotrebe liekov (rok 2017 oproti roku 2016), ktorý bol spôsobený: obmedzením reexportu, rozšírením e-receptu a jeho modalít či ozdravným plánom VŠZP, ktorý priniesol aj prísnejšie revízne kontroly. Dôležité je, že Slovensko vďaka práci celého rezortu reportuje do medzinárodných databáz správne údaje, vysoká nadspotreba je napravený mýtus a ďalšie analýzy sa detailnejšie pozrú na vykazovanie liekov v ATC skupine B, aby boli dosiahnuté ešte porovnateľnejšie údaje v rámci OECD krajín.

„Slovensko patrí medzi OECD krajiny s najvyššou spotrebou generických liekov.“

Ing. Mikuláš DUNDA, MPH
Key Account Manager Hospital MED-ART

FMD

vo verejných lekárňach

MEDIUM 04 2018
zo života farmaceutov

Skratku FMD (Falsified Medicines Directive) ste iste už mnohokrát zachytili. Jedná sa o smernicu Európskej únie 2011/62/EÚ, ktorá nariaďuje výrobcovi vybaviť lieky bezpečnostnými prvkami, prostredníctvom ktorých by malo byť možné určiť a overiť pravosť jednotlivých balení lieku po celý čas jeho umiestnenia na trhu. Kontrola originality liekov, ako toto nariadenie na Slovensku označujeme, sa začne uplatňovať od 9. februára 2019, no lekární sa dotýka už teraz.

AKÉ NOVINKY PRINESIE FMD?

Od zavedenia FMD bude možné identifikovať každú konkrétnu krabičku vydaného lieku. Kód na obale nebude určovať len typ, ale konkrétny kus lieku s dodatočnými informáciami ako je šarža, expirácia, krajina, kde sa môže liek vydať a podobne. Lekárneň je povinná pri výdaji liekov koncovému zákazníkovi označiť tento liek ako vydaný. Zároveň si môže kedykoľvek overiť jeho pravosť v prípade, že nadobudne nejakú pochybnosť. Pri výdaji rozbalku sa liek deaktivuje pri prvom otvorení balenia, zvyšok balenia sa už vydá štandardným spôsobom.

Na to, aby mohlo sledovanie liekov správne fungovať, výrobcovia pridávajú na obaly dva typy ochranných prvkov. Prvým z nich bude tzv. špecifický identifikátor vo forme 2D datamatrix – nový typ kódu, ktorý nahrádza doteraz používaný EAN. Namiesto čiarového kódu teda uvidíte istý typ QR kódu – malý čierny štvorček. Aby ste boli schopní snímať tieto typy kódu, je nutné, aby bola lekáreň vybavená novším typom snímačov. Mnohé lekárne ho majú už dnes. Ak máte príliš starú čítačku, je nutné rátať s jej výmenou. Druhým ochranným prvkom bude nástroj proti manipulácii. Je to prvok na obale, ktorý umožňuje overiť, či bolo s obalom manipulované – či bol liek otvorený. Veľmi zjednodušene je to napríklad nálepka, ktorá sa prvým otvorením poškodí. Nariadenie nestanovuje presnú formu tejto ochrany, každý výrobca si teda môže zvoliť svoj vlastný prvok.

Ing. Jozef Fiebig, výkonný riaditeľ
NRSYS, s. r. o.

V rámci prípravy lekárne na FMD je potrebná jej registrácia do systému štruktúry organizácie SOOL. Pokyny nájdete aj na www.sool.sk. Nezabudnite tiež na kontrolu kompatibility vášho hardvérového vybavenia.

FMD prináša do lekárne aj niekoľko výhod. Jednou z nich bude kontrola expirácie pri výdaji. Túto môže výrobca predĺžiť alebo skrátiť aj počas umiestnenia lieku na trhu, preto systém bude vždy informovať o aktuálnej expirácii bez ohľadu na to, čo je uvedené na krabičke. Rovnako bude možné overenie, či šarža nebola stiahnutá z obehu.

KTORÝCH LIEKOV SA TO TÝKA?

FMD sa nedotkne plošne každého produktu, ktorý do lekárne príde. Týka sa však takmer všetkých liekov s výdajom na lekárske predpis a niektorých OTC. Očakávame, že zo SOOL (prípadne ŠUKL) budeme dostávať zoznam, ktorých liekov sa nariadenie týka. Nakoľko sa tento zoznam môže meniť, budeme ho implementovať do lekárnických systémov podobne ako dnes kategorizáciu. Okrem liekov čaká kontrola originality aj zdravotné pomôcky. Tá však nabehne neskôr a v troch fázach:

- Implantovateľné pomôcky a pomôcky triedy III od 26. mája 2021
- Pomôcky triedy IIa a IIb od 26. mája 2023
- Pomôcky triedy I od 26. mája 2025

AKO SA NA FMD PRIPRAVIŤ?

Prvým krokom pri príprave na FMD by mala byť registrácia lekárne do systémovej štruktúry organizácie SOOL (Slovenská organizácia pre overovanie liekov). K tejto registrácii už vyzývali aj VÚC prostredníctvom listov, ktoré do lekární zasielali. Kompletne pokyny nájdete aj na web stránke www.sool.sk. Naozaj túto registráciu neodkladajte, nakoľko bez nej nevie váš softvérový dodávateľ zapojiť lekáreň do FMD. Druhým krokom by mala byť kontrola kompatibility vášho hardvérového vybavenia – teda snímačov čiarových kódov.

AKO ROZOZNÁM KOMPATIBILNÝ SNÍMAČ?

K tomu, aby systém vo vašej lekární fungoval, je okrem iného nutná aj príprava vhodného snímača čiarových kódov. Staršie typy snímačov totiž nie sú schopné prečítať nový typ kódov, ktoré FMD vyžaduje na obaloch liekov. Starý snímač rozoznate jednoducho. Stačí ním zasvietiť a v prípade, že vidíte červený pásik, jedná sa o starý typ snímača pripravený len na čítanie čiarových kódov. Takýto snímač je nutné vymeniť. V prípade, že si nie ste istí, či práve váš snímač je vhodný pre FMD, kontaktujte naše Centrum služieb zákazníkom a my vám pomôžeme zistiť, aký typ snímača máte vo vašej lekární. Jednoduchou pomôckou vám môže byť aj vek snímača. Snímače staršie ako 3 roky veľmi pravdepodobne nepodporujú nový kód. Je tiež dôležité povedať, že novozakúpený snímač je najskôr nutné správne nastaviť. Buďte preto opatrní pri nákupe snímačov od internetových predajcov, kde by ste si takéto nastavenie museli zabezpečiť sami.

AKO VYMEŇIŤ VAŠE SNÍMAČE?

Ak je výmena snímačov vo vašej lekární nutná, neváhajte kontaktovať NRSYS. Pripravili sme pre vás výhodnú ponuku na snímače čiarových 2D kódov.

Cena snímača je dočasne znížená na sumu **115 €** + 15 € za konfiguráciu snímača do režimu snímania nových kódov pre FMD aj eZdravie.

Ceny sú platné pre objednávky prijaté do konca roka 2018. Pre zmluvných klientov našej spoločnosti ako bonus poskytujeme servisnú službu výmeny kus za kus, tzn. v prípade poruchy snímača počas plnej prevádzky lekárne poskytujeme na výmenu funkčný snímač.

Ponúkame aj nakonfigurovanie snímača zakúpeného mimo NRSYS s. r. o., ktoré je spoplatnené sumou 30 €/kus. Uvedené ceny sú bez DPH.

V prípade záujmu nás kontaktujte prostredníctvom e-mail adresy: csz@nrsys.sk alebo telefónneho čísla: 037/6541 541

dočasne
znížená cena
115 €

nrsys
Dovoľte si úspech

**Pripravte sa s nami
na kontrolu originality liekov.**

BAUSCH + LOMB

Ocuvite®

LUTEIN forte

Výživový doplnok

Starajte sa o zrak svýživovými
doplňkami Ocuvite®
založenými na vedeckých
poznatkoch

- **Luteín a zeaxantín**
Tieto karotenoidy sa nachádzajú v centrálnej
časti sietnice zodpovedajúcej
za ostré videnie.
- **Antioxidanty – vitamíny C, E a selén**
Prispievajú k ochrane buniek
pred oxidatívnym stresom.
- **Zinok**
Prispieva k udržaniu dobrého zraku.

BAUSCH + LOMB

Bausch + Lomb divízia Valeant Slovakia s.r.o., Galvaniho 7/B, 82104 Bratislava, www.valeant.sk

www.ocuvite.sk

MEDIUM 04 2018
zo života farmaceutov

SLOVENSKÁ
LEKÁRNICKÁ
KOMORA

Rastieme spolu

„Interakcie liekov predstavujú závažnú problematiku súčasnej medicíny, ktorej je potrebné venovať zvýšenú pozornosť. Práve lekárnik je vhodným zdravotníckym pracovníkom, ktorý môže včas zachytiť riziko liekových interakcií.“

vdaka projektu interakcie liekov sme odhalili viac ako 17 000 interakcií

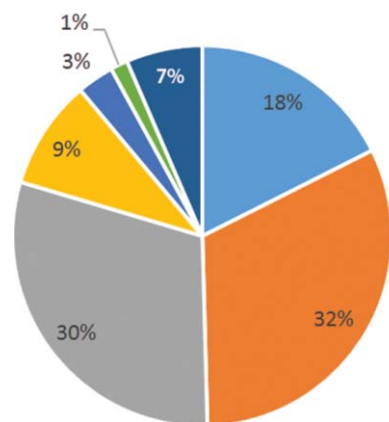
www.interakcielielkov.sk
– možnosť rýchleho
a zrozumiteľného
vyhodnotenia rizík
kombinácie liekov

Slovenská lekárska komora ako aktívny subjekt v oblasti zdravotníctva sa už niekoľko rokov venuje osvetovej činnosti, ktorej primárnym cieľom je zvýšiť úroveň verejného zdravia na Slovensku. Okrem tém zameraných na lieky ako prirodzenú súčasť domácností, farmakoterapiu detských pacientov a špecifika farmakoterapie dojčiacich žien sa zameriava aj na interakcie liekov. V rámci tejto problematiky vzdeláva nielen odbornú, ale aj laickú verejnosť a poukazuje na farmaceuta ako prvolíniového konzultanta v oblasti liekových interakcií a lekárne ako relevantného zdroja akýchkoľvek informácií o liekoch.

V auguste 2017 spustila komora v rámci projektu Interakcie liekov, ktorý je súčasťou osvetových kampaní, internetovú stránku www.interakcielielkov.sk. Stránka ponúka lekárom aktívny prístup do najväčšej databázy s viac ako 600 000 citáciami odbornej literatúry a charakteristiky viac ako 160 000 potenciálnych liekových interakcií aj s ich klinickým významom a návrhom riešenia. Pacientom ponúka možnosť rýchleho a zrozumiteľného vyhodnotenia rizík užíwanej kombinácie liekov. V prípade potreby sa môžu súčasne objednať na bezplatnú konzultáciu v niektorej z vyše dvesto zapojených lekární v rámci celého Slovenska.

JEDINEČNÁ POMÔCKA PRE LEKÁRNIKOV

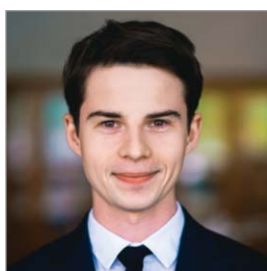
V databáze sú liekové interakcie rozdelené podľa závažnosti do šiestich stupňov na nezávažné interakcie (1. stupeň), málo závažné interakcie (2. stupeň), stredne závažné interakcie (3. stupeň), významné interakcie (4. stupeň), závažné interakcie (5. stupeň) a kontraindikácie (6. stupeň). Pri každej identifikácii liekovej interakcie je uvedené rámcové odporúčanie, ako má farmaceut postupovať v komunikácii s pacientom, pričom v komentári sú doplnené podrobné informácie získané z odborných publikácií vo forme abstraktu. V závere sú uvedené zdroje, ktoré odkazujú na originálny príspevok alebo štúdiu. Vďaka tejto kvantifikácii môže farmaceut ľahko rozpoznať, o akú závažnú interakciu ide, pričom nie je zahľtený údajmi, ktoré v daný okamih nepotrebuje a nestráca čas potrebný na komunikáciu s pacientom. Výnimočnosť služby nespočíva iba v sumarizácii poznatkov o interakciách liekov, ktoré v iných prípadoch často vedú k vzniku obrovského „skladu“ informácií, do ktorého nikto ani nenahliadne, ale v kvantifikácii jednotlivých poznatkov tak, aby ich lekárnik dostal v správnom rozsahu, v správny čas a mohol ich využiť k úprave dávkovania či k iným odporúčaniam, ktoré zvýšia bezpečnosť a účinnosť liečby.

graf č. 1

■ 1. stupeň / ■ 2. stupeň
■ 3. stupeň / ■ 4. stupeň
■ 5. stupeň / ■ 6. stupeň
■ duplicity

medzi najzávažnejšie
patria interakcie
5. a 6. stupňa

Mgr. Patrik Bilanin
Slovenská lekárska komora

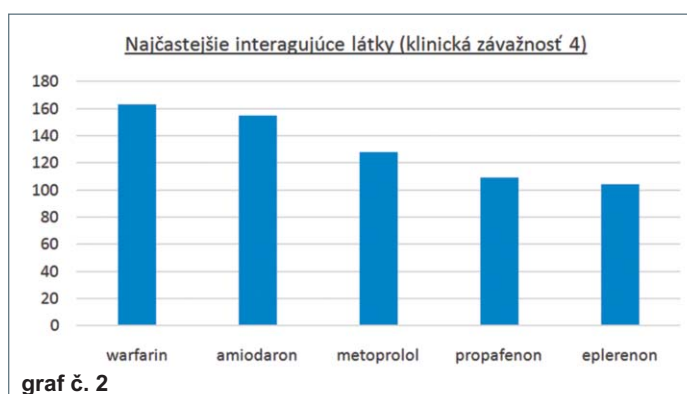
IDENTIFIKOVANÉ INTERAKCIE

Za dvanásť mesiacov od spustenia projektu využilo možnosť kontroly prípadných rizík užívanej kombinácie liekov takmer 6 000 pacientov, pričom bolo identifikovaných viac ako 17 000 interakcií. Okrem toho bolo zistených viac ako 1 200 duplicít. Celkový podiel interakcií podľa stupňa závažnosti zobrazuje graf č. 1.

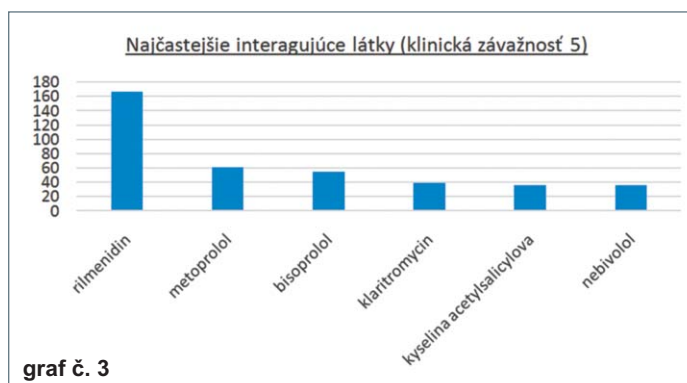
Z klinického hľadiska medzi najzávažnejšie patria interakcie 5. a 6. stupňa, ktoré vedú k veľkému rozsahu zmien farmakokinetických parametrov, k prejavom nežiaducich účinkov, toxicity a nevyhnutnosti hospitalizácie pacienta alebo k jeho smrti. V sledovanom období boli najčastejšie zistené interakcie najvyššieho stupňa závažnosti medzi ivabradínom a verapamilom, dabigatranetexilátom a dronedaronom, bisoprololom a levomepromazínom. Duplicity sa najčastejšie vyskytovali u liekov obsahujúcich ibuprofén, diklofenák, amlodipín, alprazolam a paracetamol. Z celkového hľadiska najbežnejšia interakcia bola medzi kyselinou acetylsalicylovou a perindoprilom a klopidoogrelom a atorvastatínom.

Z uvedených údajov je zrejmé, že v rámci projektu sa podarilo identifikovať viacero interakcií, ktoré mohli nielen spôsobiť zlyhanie nastavenej farmakoterapie, ale byť aj potenciálne rizikové a dokonca ohroziť zdravie a život pacienta.

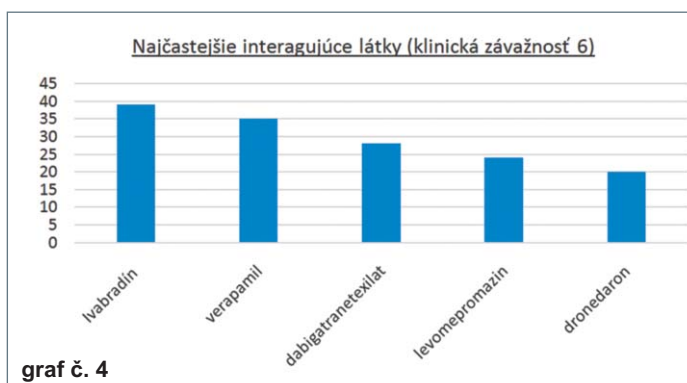
Najčastejšie interagujúce látky klinickej závažnosti 4 – 6 zobrazujú grafy č. 2, 3 a 4.

graf č. 2

graf č. 3

graf č. 4

FARMACEUT JAKUB RADÍ!

Všetky důležité informace, které by mal vediet každý moderný farmaceut, najdete na jednom mieste

www.facebook.com/modernyfarmaceut

Obdobie zimných mesiacov je vo vzťahu k zloženiu prijímanej potravy charakteristické zvýšeným príjmom tukov a sacharidov.

Toto tvrdenie je obzvlášť platné v období Vianoc a Nového roka, ktoré možno označiť ako sviatky „hodovania a plných stolov“. Príjem alkoholu taktiež predstavuje zbytočnú energetickú záťaž pre organizmus. Spolu so skráteným slnečným svetlom a poklesom vonkajších teplôt môže dochádzať k obmedzeniu pohybovej aktivity, ktorá taktiež vplyva na správnu peristaltiku a motilitu čriev.

Problémy GIT a asistovaná liečba v lekárni

V rámci poskytovania lekárskej starostlivosti sú tak lekárnici veľmi často konfrontovaní s prípadmi, kedy pacienti potrebujú pomoc pri riešení problémov s trávením (pomalé trávenie, nafukovanie, kŕčovitá bolesť v oblasti brucha, pálenie záhy a podobne), resp. vyžadujú rady a prípravky (OTC, výživové doplnky, čajoviny) ako sa s takýmito problémami vysporiadať.

Na úspech asistovanej samoliečby vplyva detailný popis symptómov – anamnéza, zhodnotenie závažnosti anamnézy (nasmerovanie pacienta k vyhľadaniu lekárskej starostlivosti), poskytnuté dispenzačné optimum a compliance pacienta.

Poskytovanie lekárskej starostlivosti spočíva hlavne v symptomatickej, prípadne kauzálnej liečbe, špecifických a nešpecifických príznakov. Dôležitou súčasťou riešenia gastrointestinálnych problémov sú nefarmakologické opatrenia:

- racionalizácia a vyváženie zloženia potravy, diétne opatrenia (znižovať obsah tukov v potrave)
- rozdelenie potravinových dávok do menších a častejších porcií
- príjem dostatku tekutín, obmedzenie sladených, alkoholických nápojov a fajčenia
- dostatok spánku a tiež pohybu na čerstvom vzduchu – aktívny oddych
- psychická pohoda (náchylnú skupinu predstavujú opustení ľudia a dôchodcovia, u ktorých práve v období sviatkov môže dôjsť k zhoršeniu psychickej pohody, resp. k vzostupu anxiózných stavov, ktoré môžu zhoršiť/vyvolať problémy spojené s trávením)
- manažment užívaných liekov (NSAID's, ATB a iné)

V rámci nasledujúcich skupín liečiv je potrebné pri ich výdaji (predaji) zvážiť správnosť ich výberu, posúdiť možné vzájomné interakcie s inými liekmi, ktoré konkrétny pacient užíva a taktiež brať ohľad na možné kontraindikácie.

Pri dlhodobých problémoch asociovaných s tráviacim traktom je nutné odporučiť pacientovi lekárske vyšetrenie. Dlhodobé praktizované samoliečenie, aj keď menej výrazného charakteru, nie je vhodné.

Pomoc pri riešení
problémov s trávením

Farmakoterapeutické
riešenia dostupné
bez lekárskeho predpisu
ako súčasť asistovanej
samoliečby

Antacidá

Ide o perorálne podávané liečivá, ktoré viažu H^+ kyseliny chlorovodíkovej v lúmene žalúdka. Neutralizácia HCl a následné zvýšenie pH sekundárne znižuje aktivitu pepsínu, zvýšené pH taktiež vedie k zvýšenej sekrécii gastrínu (stimuluje sekréciu žalúdočnej šťavy, ovplyvňuje motilitu žalúdka čreva atď). Výsledná hodnota pH však závisí od množstva podaného antacida a zároveň od obsahu potravy v žalúdku.

Indikácie:

zvládnutie ľahkých a stredných foriem dyspeptických ťažkostí, prekyslenie žalúdka, ľahká forma gastroezofagálneho refluxu, pyróza po diétnej chybe.

Antiulceróza

Systémovo podávané liečivá, ktoré znižujú vlastnú tvorbu a vylučovanie kyseliny chlorovodíkovej. H_2 antihistaminiká selektívnym blokovaním špecifického histamínového receptora znižujú tvorbu HCl . Inhibítory protónovej pumpy ireverzibilne blokujú protónovú pumpu a tým znižujú tvorbu kyseliny v parietálnych bunkách žalúdočnej sliznice.

Indikácie:

sú primárne určené na dlhodobejšie užívanie a liečbu vredových ochorení GIT a refluxnej choroby, je ich však možné použiť na krátkodobú symptomatickú liečbu refluxu, pyrózy, hyperaciditý a porúch trávenia spojených s diétnou chybou.

Enzymové prípravky

Prípravky pomáhajúce zlepšiť intraluminálnu fázu trávenia a trávenie v tenkom a hrubom čreve katalyzovaním rozkladu zložiek potravy na jednoduchšie zložky. Podporou trávenia a resorpcie potravy sa upraví aj sekundárne poruchy zažívacieho traktu ako je nadúvanie, pocit plnosti, meteorizmus a steatorea. Pankreatín je enzým pozostávajúci z amylázy, lipázy a proteázy, napomáha tráveniu a vstrebávaniu hlavne tukov. Takadiastáza obsahuje ako hlavnú zložku amylázu, ktorá katalyzuje štiepenie oligosacharidov a polysacharidov na jednoduchšie sacharidy a glukózu.

Indikácie:

dyspeptické ťažkosti, diétna chyba, meteorizmus, pri chorobách a nedostatočnej funkcii podžalúdočnej žľazy, pri pocite plnosti, pri nadúvaní a plynatosti.

Liečivá odstraňujúce spazmy hladkých svalov vnútorných orgánov tráviaceho a urogenitálneho traktu, neovplyvňujú však hladkú svalovinu ciev a bronchov. Používajú sa pri bolestiach spôsobených kolikou (bolesti vo vnútri brušnej dutiny, charakterizované striedavo narastajúcou a znižujúcou sa intenzitou) a bolestiach, ktoré majú pôvod v spomínaných vnútorných orgánoch.

Účinok neurotropných spazmolytík (butylskopolamín) je sprostredkovaný prostredníctvom ovplyvnenia muskarínových receptorov – parasympatolytika. Muskulotropné spazmolytiká (drotaverín) – ich účinok spočíva v navodení relaxácie hladkej svaloviny prostredníctvom inhibície fosfodiesterázy.

Indikácie:

funkčná dyspepsia, meteorizmus, žlčníková kolika, renálna kolika, kŕče tráviaceho traktu, bolestivá menštruácia.

Liečivá používané pri ľahkých formách poruchy tvorby alebo odvodu žlče, najčastejšie spôsobených diétnou chybou. Tieto problémy vedú k rôznym dyspeptickým problémom. Pacienti s akútnymi a chronickými ochoreniami biliárneho traktu by mali byť dispenzarizovaní u lekára.

Choleretiká zvyšujú tvorbu žlče v pečeni. Cholekinetiká zvyšujú sekréciu žlče do doudena. Problémy spojené s biliárnym systémom môžu vyústiť do záchvatovej kolikovej bolesti, postihujúcej hlavne pacientov so žlčníkovými kameňmi – cholelitiáza, zápalom žlčníka a žlčových ciest, ktorí nedodržia dietetické opatrenia.

Biliárna kolika je náhle vzniknutá silná bolesť v epigastriu alebo pod pravým rebrovým oblúkom s vyžarovaním do pravej lopatky, sprevádzaná nauzeou a vracaním, vyžadujúca urgentnú lekársku starostlivosť.

Liečivá, ktoré zabraňujú nadmernej tvorbe a hromadeniu plynov v tenkom a hrubom čreve. Patrí sem chemicky stabilná inertná silikónová zlúčenina – simetikón (silikónový olej), ktorý sa v tele nevstrebáva. Znižuje povrchové napätie tráveniny a odstraňuje tak problémy spojené so zvýšenou tvorbou plynov. Simetikón neovplyvňuje žalúdočnú sekréciu. Vhodný doplnok pri odstraňovaní flatulencie a meteorizmu. Predstavuje pitie čajov z feniklu a anízu. U detí je možné mechanické uvoľnenie vetrov prostredníctvom rektálnej rúrky.

Indikácie: flatulencia, meteorizmus, diagnostické vyšetrenia GIT, intoxikácia saponátmi, detská kolika.

Osobitú úlohu pri odstraňovaní príznakov funkčných porúch trávenia zohrávajú čaje a čajové zmesi. Uplatňujú sa rastlinné drogy, ktoré majú vzhľadom na rôznorodosť látok obsiahnutých v týchto čajovinách široké spektrum účinkov. Využívajú sa predovšetkým amará, aromatická, stomachiká, choleretiká a taktiež rastlinné drogy obsahujúce silice. Používajú sa pri dyspeptických problémoch, nechutenstve, meteorizme, bolestiach brucha. Užívajú sa vo forme záparov a odvarov.

Rastlinné drogy: plod feniklu, plod anízu, kvet rumančeku, vňať/list šalvie, vňať mäty, vňať paliny a iné.

Spazmolytiká

Choleretiká, cholekinetiká

Deflatulencia

Fytofarmaká

VAŠA
— LEKÁREŇ —

Bližšie informácie ako sa zapojiť do bezplatných AD testov Vaša Lekáreň získate na: macejko.marek@vasalek.sk alebo facebook.com/modernyfarmaceut V prípade záujmu nás neváhajte kontaktovať.

„Čaga je najvýznamnejší zejména jako prevence proti vzniku rakoviny, protože její antimutagenní účinky zabraňují vzniku nádoru.“

Mezi léčivými houbami a rostlinami existuje několik druhů, jejichž účinné látky či komplex účinných látek je natolik unikátní a i potvrzený vědeckými studiemi, že je právem můžeme pasovat na pomyslný stupínek vítězů. V poslední době se do povědomí i u nás stále více dostává léčivá dřevokazná houba čaga. Jméno čaga pochází z Ruska, kde se také nejvíce vyskytuje a je neoddělitelnou součástí přírodní medicíny místních lidí odnepaměti. Botanicky je čaga tzv. imperfektní stádium choroše rezavce šikmého (*Inonotus obliquus*), které netvoří výtrusy. Vyrůstá z kmenů bříz (nejvíce v sibiřské oblasti) a má podobu velikého kulovitého černého útvaru s charakteristickou povrchovou i vnitřní (zlatorezavou) strukturou. Čaga obsahuje širokou řadu účinných látek. Tato houba má velmi významné postavení v ruském přírodním léčitelství.

ČAGA

přírodní poklad ze Sibíře pro vaše zdraví

ČAGA – JEDEN Z NEJSILNĚJŠÍCH ANTIOXIDANTŮ

Hlavní obsahovou skupinou z hlediska, z nichž nejcennější jsou polysacharidy z řady glukánů, které podporují naši imunitu, z minerálů obsahuje čaga křemík, železo, hliník, vápník, hořčík, sodík, zinek, měď, mangan nebo draslík. Mezi obsaženými vitamíny můžeme najít vitamíny B1 (thiamin), B2 (riboflavin), B5 (kyselina D panthotenová), B6 (pyridoxin), B9 (kyselina listová), D3 (cholecalciferol). Nejvýznamnější je ale čaga z pohledu antioxidačních účinků. Obsahuje nejen fenolické sloučeniny a chinony, což jsou sami o sobě silné antioxidanty, ale především enzym superoxiddismutázu (SOD). Tento enzym byl objeven v roce 1969 a v současné době patří k enzymům, kterému je mezi vědci věnována mimořádná pozornost. Jedná se patrně o jeden z nejsilnějších antioxidantů, který přeměňuje tzv. superoxidový radikál a přeměňuje ho na

molekulární kyslík a méně škodlivý peroxid vodíku. Je známo, že superoxidový radikál je jedním z nejvíce škodlivých volných radikálů.

Mechanismus účinku spočívá v tom, že enzym volným toxickým radikálům odebírá elektrony a tím je zneškodňuje. Podobně jako u dalších enzymů, i SOD se přirozeně vyskytuje v těle, ale s věkem se jeho produkce výrazněji snižuje. SOD se vyskytuje v mnoha přírodninách, každopádně neúčinnější je užívat ho v přírodní formě. Vůbec nejvyšší koncentrace tohoto enzymu je v houbě čaze.

PROČ ZROVNA V ČAZE JE OBSAŽENO TOHOTO ENZYMU NEJVÍCE?

Je to dáno tím, že strom napadený dřevokaznou houbou aktivuje své vlastní obranné mechanismy, aby dokázal agresivní účinky houby eliminovat. Čaga čerpá zvýšenou produkci SOD (antioxidanty) z břízy, jakožto součást jejich obranných metabolitů. Tento boj břízy s houbou je ale předem prohraný. Čaga se dosti rychle rozrůstá a ve finálním stadiu nakonec dojde k odumření stromu. Vysoká koncentrace enzymu tak zůstává v houbě, která strom zahubila.

ČAGA MÁ VELMI ŠIROKÉ SPEKTRUM ÚČINNÝCH LÁTEK

Nejvýznamnější, kromě antioxidačních účinků, jsou významné protinádorové účinky vůči různým typům nádorových buněk (především při nádorových onemocněních trávicího traktu, rakoviny prsu a ženských orgánů), aniž by byly zasáhnuty buňky zdravé. Čaga je nejvýznamnější zejména jako prevence proti vzniku rakoviny, protože její antimutagenní účinky zabraňují vzniku nádoru. Dále čaga snižuje nežádoucí účinky chemoterapie a může tak být vhodným doplňkem ke standardní onkologické léčbě.

„SOD se vyskytuje v mnoha přírodninách, každopádně neúčinnější je užívat ho v přírodní formě.“

Dále výrazně posiluje imunitní systém, zvyšuje chuť k jídlu, čistí krev, regeneruje činnost základních čističů – jater a ledvin, potlačuje negativní působení chemických léků, aditiv i pesticidů na organismus. Její užívání je díky obsahu enzymů vhodné při potížích se slinivkou, zánětech žaludku, vředech i u ulcerózní kolitidy a Crohnovy choroby.

Mgr. Michal Mikšík, mykológ

INZERCI

Prírodný antioxidant zo Sibíri

- s vitamínom E, ktorý chráni bunky pred oxidatívnym stresom
- s významným enzýmom superoxiddismutázou
- s reishi a rakytníkom na podporu imunity
- s deklarovaným obsahom betaglukánov

NOVINKA

TEREZIA

srdcom z prírody

Výživový doplnok | Vyrába: TEREZIA COMPANY | www.terezia.sk

Bezlepkové zmesi na pečenie

- ✓ bez laktózy
- ✓ bez sóje
- ✓ bez farbív
- ✓ bez lepku
- ✓ bez cukru
- ✓ bez vajec

Dostupné na
lekársky predpis
od 1.1.2018

Cake mix
Kód: D0976

Bakery mix
Kód: D0973

Fine mix
Kód: D0977

Šumivý osviežujúci nápoj v prášku

- ✓ ak ste prejedení, máte pocit pálenia žalúdka, bolí vás žlčník
- ✓ ak ste vyčerpaný a chcete sa osviežiť, posilniť a zregenerovať
- ✓ odporúčame užívať 2 x denne.

Dietetické potraviny dostupné na lekársky predpis

Firma Imrich Golias – LIANA-GOLF, známa pod obchodnou značkou LIANA, predstavila minulý rok prvé tri bezgluténové novinky „na sladké pečenie“ a tento rok uviedla na trh aj tri nové bezgluténové zmesi múk. Dlhoročná prax a bohaté skúsenosti v potravinárstve predurčujú značku LIANA k poskytovaniu čo možno najvyššej kvality pre svojich zákazníkov.

LIANA sa zameriava na oblasť pekársko-cukrárenského priemyslu. K dlhoročným a top produktom patrí šumivý nápoj v prášku Minerál bez cukru a sladidiel, ktorý bol o niečo neskôr doplnený o Minerál s prírodnou príchuťou mäta. Nápoj má významné účinky hlavne pri ťažkostiach s trávením. V tomto období uvádza na trh 4 prírodné chute nových nápojov s názvom LianaVIT.

Firma sa svojím produktovým sortimentom zameriava na oblasť štandardného a bezgluténového pekársko-cukrárenského priemyslu. Neustále inovuje a aktualizuje aj kvalitatívnu a vizuálnu stránku svojich produktov, ktoré úzko súvisia s inováciami výrobných a strojových zariadení.

Bezlepkové zmesi (nielen) na vianočné pečenie

Keďže celá výroba je bezlepková, firma sa aj na požiadavky trhu rozhodla pre vývoj bezlepkových zmesí. Veľký dôraz kladie na alergény ako sója, mlieko a konzervanty, ktorým sa snaží vyhnúť, čo sa jej aj priam až excelente darí. Potvrdilo to množstvo návštevníkov výstavy Gluten Free Expo 2017 v Trenčíne, kde výrobca predstavil prvé 3 bezgluténové novinky „na sladké pečenie“:

- **Cake mix** – múčna bezlepková zmes na piškótové cestá, muffiny, bábovky, palacinky, krehké koláče, sušienky
- **Bakery mix** – múčna bezlepková zmes s vlákninou na kysnuté koláče, záviný, croissanty, parené buchty, šišky, vianočku
- **Fine mix** – múčna bezlepková zmes na perníky, medovníky a piškótové cestá s 9 druhmi korenín.

Obchodná značka LIANA sa s týmito zmesami uchádzala o kategorizáciu na MZ SR, ktorou veľmi úspešne prešla s nízkymi hodnotami pod 5 ppm, t. j. hlboko pod hranicou 20 ppm, ktorá je povolená pre celiatikov. Od 1. 1. 2018 sú teda dostupné na lekársky predpis v rámci kategórie dietetických potravín.

Bezgluténové zmesi múk – chlebové a univerzálne

Po úspešnom uvedení zmesí „na sladké pečenie“ začal ďalší náročný vývoj a v roku 2018 sa verejnosti predstavili tri nové bezgluténové zmesi múk:

- **Bread mix dark** – zmes na tmavý chlieb a pečivo s pohánkou s 3 druhmi rozpustnej a nerozpustnej vlákniny, na klasický chlieb s kôrkou, jemný toustový, celozrnný, kváskový, ciabattu, rohlíky, bagety, žemle, pizzu
- **Bread mix white** – zmes na svetlý chlieb a pečivo s 3 druhmi rozpustnej a nerozpustnej vlákniny, na klasický biely bezlepkový chlieb, rascový, zemiakový, ľanový, slnečnicový, tekvicový, celozrnný, kváskový, ciabattu, rohlíky, bagety, žemle, croissanty, vianočku, parené buchty, toustový chlieb, veku
- **Universal mix** – zmes na cestoviny a múčne jedlá, na rôzne druhy múčnych jedál ako vaječné a bezvaječné cestoviny, pirohy na sladko aj slano, halušky – lievanku, zemiakové šúľance, lokše, zemiakové a tvarohové knedlíčky, noky, zemiakové placky.

V súčasnosti sú tieto tri nové zmesi v štádiu podania na príslušnom ministerstve v procese kategorizácie s predpokladom, že v budúcom roku už budú dostupné na lekársky predpis.

„Naším cieľom je,
aby aj celiatikom chutilo
bezgluténové pečivo
na nerozoznanie
od bežného...“

homocysteín

a duševné zdravie

Homocysteín v etiopatogenéze depresie a Alzheimerovej choroby

Homocysteín je nezávislý rizikový faktor pre vznik cievnych ochorení ako infarkt, porážka, trombóza a embólia, ale taktiež depresia a Alzheimerova choroba.

Posledné roky sa na laických aj odborných fórach často skloňujú otázky depresie a demencie. Zvyšujúce sa životné tempo aj úroveň idú ruka v ruku s nárokmi na „duševné zdravie“. Lekári apelujú na skorú diagnostiku, ako aj rovnováhu medzi prácou, povinnosťami a oddychom. Podľa aktuálnych poznatkov na chod mozgu a zmeny v nervovom systéme v nemalej miere vplýva aj správna výživa, ktorá dokáže pôsobiť na optimalizáciu niektorých metabolických rizikových faktorov. Zaujímavosťou je, že typický rizikový faktor cievnych ochorení – homocysteín má nemalý vplyv aj v tejto oblasti.

ČO JE HOMOCYSTEÍN?

Homocysteín (Hcy) je bežná aminokyselina vznikajúca počas premeny bielkovín v tele ako medziprodukt sírnych aminokyselín cysteínu na metionín a späť. U zdravých jedincov sa jej hladina v krvi bežne pohybuje v rozmedzí 0 – 10 $\mu\text{mol/l}$. V tomto množstve nespôsobuje v organizme žiadne zmeny a pre cievny nepredstavuje žiadne riziko.

ČO JE HYPERHOMOCYSTEINÉMIA?

Je to stav, kedy sa v krvi nachádza priveľa Hcy. Keď je hladina Hcy príliš vysoká, aj mozgové cievy sú v ohrození. Svojou agresivitou poškodzuje vnútornú výstelku ciev. Svet zdravotníkov vníma Hcy rovnako vážne ako vysoký TK, cukrovku, fajčenie, vysoký cholesterol alebo ďalšie rizikové faktory, ktoré poškodzujú cievy. Hcy je nezávislý rizikový faktor pre vznik cievnych ochorení ako infarkt, porážka, trombóza a embólia, ale taktiež depresie a Alzheimerovej choroby.

AKO VÁŽNA JE TÁTO PROBLEMATIKA?

Depresívne poruchy a Alzheimerova choroba (ACH) patria medzi hlavné neuropsychické ochorenia. Depresívne príznaky sú častou komplikáciou ACH. Zvýšená koncentrácia Hcy je toxická pre cievy mozgu, ako aj pre samotné nervové bunky, čím sa zvyšuje riziko vzniku cievnych ochorení mozgu a tie sú často nasledované depresívnymi poruchami. Zníženie hladiny Hcy má za následok zmiernenie depresívnych symptómov. V súčasnosti existujú dôkazy o tom, že Hcy je samostatný nezávislý rizikový faktor pre vznik atrofie mozgu, kognitívnych porúch, vaskulárnej demencie a ACH. Veľa štúdií dokázalo, že v priebehu starnutia sa znižujú hladiny vitamínu B12 a kyseliny listovej a zvyšuje sa hladina Hcy.

Metaanalýza 9 štúdií potvrdila u pacientov s ACH vyššiu hladinu Hcy a nižšiu koncentráciu kyseliny listovej, B12 a B6. Na základe tejto metaanalýzy veľa autorov odporúča podávať vitamíny B6, kyselinu listovú a B12 ako prevenciu vzniku demencie a ACH. Štúdia Cita et al. z roku 2010 preukázala vplyv Hcy na štrukturálne a funkčné zmeny mozgových ciev a neurónov.

Koncentrácia Hcy začne prudko stúpať najmä po 70. roku života. Hlavnú úlohu pri rozvoji depresie neskorého veku má vaskulárne poškodenie a Hcy, ktorý je rizikovým faktorom rozvoja aterosklerózy. Akonáhle sa rozsiahle riečisko ciev v mozgu začne zužovať a postupne upchávať, majú ochorenia voľnú cestu

k svojmu rozvoju. Pri dlhodobom zvýšení príjmu B6, kyseliny listovej a B12 niektorí autori poukazujú na fakt, že predmetné ochorenia prebiehajú podstatne miernejšie a pacienti sú schopní žiť kvalitnejší život dlhšie.

ČO JE DÔVODOM ZVÝŠENIA HCY?

Dôvodov je mnoho. Ak by som to mal zhrnúť, základné príčiny sú genetické vloh, lieky, správanie pacienta a niektoré ochorenia.

Genetické predispozície sa spravidla vyšetrujú len vtedy, ak už pacient nejaké cievne ochorenie má a liečba sa nedarí alebo sa ochorenie vracia.

Užívanie niektorých liekov – niektorí autori hyperhomocysteinému popisujú ako „chorobu dobre liečeného pacienta“ a, žiaľ, nie sú ďaleko od pravdy. Paradoxne opatrní by mali byť práve pacienti, ktorí užívajú mnoho liekov na tlak, dýchanie, cholesterol, cukrovku alebo opakovane antibiotiká – preukázal sa vzťah medzi mnohými liekmi užívanými dlhodobo a zvýšenou hladinou Hcy.

Správanie pacienta – málo pohybu, obezita, fajčenie, alkohol, veľa kofeínu, no sú popisované veľmi veľké riziká paradoxne aj pri vegánoch. Ženy v menopauze sú prirodzene náchylnejšie tiež.

Ochorenia – tu za zmienku stoja hlavne ochorenia srdca a ciev, no na pozore by sa mali mať hlavne diabetici.

AKO ZISTÍM, ŽE MÁM VYSOKÝ HCY?

Je to jednoduché, ak máte v rodine niekoho, kto už niekedy mal niektoré zo spomínaných ochorení, užívate lieky, ktoré som spomínal, máte niektoré faktory alebo ochorenia, môžete byť v podozrení. Lekár na základe podozrenia alebo na požiadanie môže vyšetriť vašu krv.

DÁ SA HCY ZNÍŽIŤ?

Áno, tu sa výnimočne lekárska obec zhodne na tom, že postačuje „len“ zmena výživy a životosprávy. Napriek závažnosti ochorení, ku ktorým Hcy prispieva, prevencia jeho vysokej hladiny je pomerne jednoduchá, a to konzumácia správnej formy vitamínov B – B12, B6 a kyseliny listovej.

Tieto tri vitamíny sa priamo podieľajú na troch cestách jeho odbúravania. Ak sú v strave dostatočne zastúpené, Hcy sa drží v správnej hladine. Potrebné je podstatne zvýšiť príjem potravín bohatých na tieto vitamíny ako sú napríklad každodenná konzumácia niekoľko sto gramov čerstvej listovej zeleniny, kvalitné

červené mäso, kvasnice, orechy, kapusta... skrátka všetko to, čo je pre bežného Slováka príliš málo chutné alebo nedostupné.

Tu je na mieste trochu kritiky do radov pacientov, kedy veľmi často zmena v stravovacích návykoch nenastane. Mnohokrát to končí neúspechom a opakovane potvrdenou vysokou hladinou Hcy. V tomto prípade volím po dohovore možnosť „B“, čo je doplnenie predmetných vitamínov formou výživového doplnku. Takto dosiahneme správny pomer a množstvo vitamínov, a teda aj požadovaný efekt liečby. V súčasnosti je v lekárňach dostupných niekoľko doplnkov výživy s touto trojkombináciou. Dokonca v zmysle najnovších štúdií som zaznamenal aj na Slovensku preparát s obsahom metylkobalamínu, ktorý významne znižuje Hcy aj u pacientov, u ktorých nám iné preparáty fungovali len obmedzene.

ČO BY STE ODKÁZALI PACIENTOM TRPIACIM NA PREDMETNÉ OCHORENIA?

Nuž, asi len toľko, že lekár nie je váš „servisný technik“, ktorý všetko opraví. Lekár môže pacientovi naordinovať liečbu, odporučiť zmenu, ale konkrétne kroky musí urobiť pacient sám. Pri väčšine cievnych ochorení sa vieme správať sami preventívne. Napriek vyspelosti dnešného poznania a lekárskej vedy stále platí, že máme len veľmi malý vplyv na zdravie, ak pacient nevykoná zmeny sám. Mnohokrát stačí začať správnou životosprávou a väčšina ochorení nemusí nastať alebo bude oveľa ľahšie riešiteľná.

Na naše otázky odpovedal
MUDr. Peter Horvát, Košice

POMOC
pri liečbe zvýšenej hladiny
HOMOCYSTEÍNU

BEVASCOR

Pokles hladiny homocysteínu
redukuje riziko ICHS, VTE a CMP.*1,2

BEVASCOR
metylkobalamín (vitamín B12)
pyridoxalhydrochlorid (vitamín B6)
sódium folát (vitamín B9)
výživový doplnok
homocysteínová formula
60 kapsúl
TRIOPHARM

*1 Národný register trombofilných stavov v SR – Klinika HaT JFL Martin, Vask Med 2011, 3(2) I-V
*2 Homocysteine and cardiovascular disease: evidence on causality from a metaanalysis, David S Wald, Malcolm Law, Joan K Morris, bmj.com 2002 325:1202

Použitá literatúra: Zoznam použitých zdrojov v redakcii.

Vaginální dyskomfort, chronické výtoky a svědění, to jsou velmi časté potíže, se kterými pacientky nás gynekology navštěvují. Rovněž mírné abnormality nalezené na cervikálním stěru při preventivní prohlídce a nosičství HR-HPV viru jsou pro pacientky vždy nepříjemnou novinkou. Někdy již nález na čípku vyžaduje operační zákrok. Po něm je žádoucí co nejrychlejší návrat k běžným aktivitám. Ženy chtějí být často aktivní a spolupodílet se na své léčbě.

Technologie TIAB

prokázala zlepšení vaginálního prostředí

v kombinaci
s dalšími složkami má
TIAB
trojí efekt:
antimikrobiální,
barierový a hojivý.

Na našem trhu je obrovské a trochu nepřehledné množství volně prodejných preparátů k úpravě poševního prostředí. Máme k dispozici vaginální krémy a čípky s různým obsahem bylinných i chemických látek.

Zajímavým potenciálem disponuje dle mého názoru stříbro. Dnes je již vědecky prokázáno, že ionty stříbra mají antimikrobiální účinek na aerobní, anaerobní, G-pozitivní i G-negativní bakterie, vláknité houby i viry.

Firma Heaton přichází na trh s patentovanou, unikátní trojkombinací účinných látek. Zdravotnické prostředky GYNELLA Silver obsahují mikrokrystaly oxidu titaničitého s kovalentně vázanými monovalentními stříbrnými ionty (tzv. komplex TIAB). Jde o inovativní komplexní molekulární systém vyvinutý pomocí mikrotechnologií, který obsahuje stříbrné ionty Ag⁺ v kombinaci s oxidem titaničitým (TiO₂). Stříbrné ionty jsou kovalentně vázány na oxid titaničitý přes vazbu můstku, která je schopna stabilizovat stříbrný iont. To poskytuje fotochemickou a tepelnou stabilitu komplexu a efektivně způsobuje denaturaci mikrobiálních druhů.

Díky zpracování nanotechnologie je TIAB získáván jako velmi jemný prášek, který zlepšuje plochu kontaktu s vaginální nebo vulvální stěnou. TIAB má v kombinaci s dalšími složkami – hyaluronát sodný, benzalkonium chlorid a extrakt z Aloe barbadensis – trojí efekt: antimikrobiální (stříbrné ionty neutralizují bakterie před tím, než projdou přes ochrannou bariéru a dostanou se k poškozené tkáni), bariérový (vytvoří ochranný film na sliznici a infekce se nemůže dále šířit) a hojivý (podporuje přirozené hojení a regeneraci tkání). Má proto výborné využití při léčbě vaginálního dyskomfortu, doléčení po použití antibiotik a antimykotik, léčbě lehkých změn na čípku, hojení po různých operačních zákrocích v pochvě (konizace čípku) i po porodních poraněních.

Bylo provedeno několik studií s přípravky na bázi technologie TIAB. Jedna z nich se zabývala posouzením vaginálního prostředí a sexuálního prožívání u žen po menopauze po 30-denní léčbě tímto léčivem. Při používání přípravků s komplexem TIAB bylo prokázáno signifikantní zlepšení všech sledovaných parametrů vaginálního prostředí (elasticita a reepitalizace poševní sliznice, její hydratace, konzistence a typ poševního sekretu a pH) i sexuálních funkcí (orgasmus, lubrikace, spokojenost se

sexuálním stykem a zmírnění bolesti). Nebyly zaznamenány žádné vedlejší účinky.

Další studie byla věnována účinkům na hojení abnormálních kolposkopických nálezů, lehkých cervikálních patologií (abnormální nízkorizikové nálezy v cervikální cytologii – ASC-US, L-SIL) a na „clearance“ HR-HPV viru. Cytologický stěr byl po 6 měsících zcela normální u 67 % zúčastněných pacientek, stěr na HR-HPV virus negativní u 50 % dříve pozitivních a kolposkopické nálezy se u 50 % upravily do normy, u zbylé poloviny zůstaly stejné nebo se zlepšily, ke zhoršení nedošlo u žádné pacientky. Rovněž hojení po konizaci čípku s použitím přípravků s komplexem TIAB (15-denní užívání) bylo rychlejší.

V „case-control“ studii bylo sledováno pooperační krvácení, výtok, bolest břicha a dopad bolesti na kvalitu života. Ke kompletní reepitalizaci za 4 týdny od výkonu došlo u 67 % žen užívajících zkoumaný preparát a jen u 8 % žen v kontrolní skupině žen neužívajících žádnou léčbu.

Přeji našim pacientkám, aby měly co nejméně zdravotních problémů včetně gynekologických a v případě potřeby, aby měly šťastnou ruku při výběru volně prodejného preparátu v lékárně. Ideálně takového, který je zbaví co nejrychleji akutních obtíží a zároveň nenaruší jejich zdravé poševní prostředí a zabrání recidivě potíží a jejich přechodu do chronicity. V tomto ohledu můžu přípravky řady GYNELLA Silver vřele doporučit.

MUDr. Petr Kolek
Gynekologicko-porodnické oddělení,
Thomayerova nemocnice

GYNELLA®
Silver

Heaton

TIAB PATENTOVANÉ ZLOŽENIE

NA BÁZE STRIEBRA
URČENÉHO K LEKÁRSKYM
ÚČELOM

GYNELLA® Silver Caps

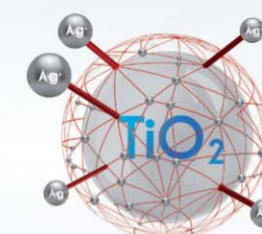
10 mäkkých vaginálnych
toboliek

GYNELLA® Silver Foam
GYNELLA® Silver Gel

vulvovaginálny gél 25 ml
vulvovaginálna pena 50 ml

- Podporuje liečbu a prevenciu recidivy bakteriálnych, plesňových a vírusových vaginálnych infekcií
- Podporuje liečbu pooperačných a popôrodných lézií
- Vytvára vhodné podmienky pre obnovu prirodzeného vaginálneho ekosystému

**INOVATÍVNY MOLEKULÁRNY SYSTÉM
VYVINUTÝ POMOCOU MIKROTECHNOLÓGIÍ,
KTORÝ OBSAHUJE STRIEBORNÉ IÓNY AG⁺
V KOMBINÁCII S OXIDOM TITANIČITÝM (TiO₂).**

- ANTIMIKROBIÁLNY EFEKT
- BARIÉROVÝ EFEKT
- HOJIVÝ EFEKT

www.gynella.sk

www.heaton.sk

GYNELLA® Silver Gel, GYNELLA® Silver Foam a GYNELLA® Silver Caps sú zdravotnicke pomôcky. Pred ich použitím si prečítajte príbalové informácie. Uvedené prípravky nie sú hrađené z prostriedkov verejného zdravotného poistenia a sú voľne dostupné v lekární.

Držiteľ rozhodnutia o registrácii: Heaton k. s., Na Pankráci 14, 140 00 Praha 4,
Česká republika, www.heaton.cz
Zadávatel a šířitel reklamy: HEATON SK s.r.o., Popradská 34/A, 821 06 Bratislava. 10/2018

Kúpou plienok Happy
prispievate na
**záchranu nechcených
novorodencov**

Špeciálna jemná starostlivosť
pre najmenšie bábätká

Systém elastických prvkov
a dokonalý pocit sucha
pre aktívne deti

Inhalačná terapia pri kašli, nádche, prechladnutí aj alergiách

NOVINKA – inhalátor s nosnou sprchou

OMRON C102 Total

4 ročné obdobie – jedno riešenie!
Unikátny 2v1 inhalátor kombinuje
v jednom prístroji výhody inhalovania
a unikátnu nosnú sprchu.

Nemal by preto chýbať v žiadnej
domácej lekárničke.

Inhalačná liečba je jednou z najdôležitejších liečebných metód pre ochorenia respiračného systému. Hlavnou výhodou je dosiahnutá vysoká koncentrácia liečiva v špecifickej oblasti, možnosť získania lokálneho účinku bez celkového zaťaženia organizmu a zníženia terapeutických dávok liečiva. Pri akútnych a chronických ochoreniach je možné využívať termické, osmotické a špecifické farmakologické účinky inhalovaných liečiv. Aerosóly sa po vdychnutí deponujú v dýchacích cestách. Dostupné sú mnohé zariadenia, ktoré pripravujú aerosóly určené na inhalačnú terapiu, ktorá je vysoko účinnou formou liečby aj prevencie, viaceré druhy kombinujú aj ďalšie výhody ako odsávačku hlienov, nastaviteľnú veľkosť častíc alebo nosnú sprchu.

Ochorenia dýchacieho systému sú v populácii jednou z najčastejších príčin, prečo pacienti vyhľadávajú konzultáciu u lekára prvého kontaktu. Vysoká chorobnosť dýchacích ciest je dôsledkom ich expozície vonkajšiemu prostrediu obsahujúcemu patogénne činitele (vírusy, baktérie, cigaretový dym...). Hoci dýchacie cesty disponujú množstvom obranných a ochranných mechanizmov, tieto nie sú vždy dostatočne účinné. Akútne i chronické ochorenia si okrem kauzálnej liečby vyžadujú aj liečbu symptomatickú, akou je napríklad tlmenie kašľa či podpora vykašliavania. Inhalačná liečba dominuje jednoznačne v manažmente ochorení ako je astma či chronická obštrukčná choroba pľúc, avšak môže byť efektívne využitá aj pri prevencii a liečbe akútnych respiračných ochorení.

ÚČINKY INHALAČNEJ LIEČBY

Vo všeobecnosti je možné účinky inhalačnej terapie rozdeliť na tepelné, osmotické a farmakologické. Tepelný účinok sa prejavuje predovšetkým v horných dýchacích cestách. Osmotický účinok sa využíva pri inhalácii minerálnych vôd, ktoré majú komplexný účinok v závislosti od obsahu iónov. Všeobecne má inhalácia minerálnych vôd mukolitický a expektoračný účinok, ovplyvňuje lokálny metabolizmus sliznice a znižuje jej dráždivosť. Je vhodná pri katarálnych ochoreniach dýchacích ciest, kedy spôsobuje zrednutie viskózneho hlienu a jeho ľahkú expektoráciu. Farmakologické účinky sú sprostredkované účinkom špecifických liečiv podaných inhalačnou formou.

Tento druh terapie má niekoľko významných výhod:

- možnosť získania silného lokálneho účinku bez celkového zaťaženia organizmu
- možnosť pôsobiť dokonca v periférnych oblastiach dolných dýchacích ciest, pretože vďaka jemnému aerosólu sú pokryté až alveoly
- zníženie nežiaducich vedľajších účinkov liečiva znížením jeho terapeutických dávok
- dosiahnutie vysokej koncentrácie liečiva bez zaťaženia iných častí tela

Uplatňovanie inhalačnej liečby je časté pri ochoreniach ako infekčné a alergické ochorenia dýchacích ciest, akútne a chronické zápal horných a dolných dýchacích ciest, ochorenia zapríčiňujúce zníženie respiračných funkcií, stavy po fyzikálnom a chemickom poškodení dýchacích ciest a stavy po operáciách a traumatických poškodeniach dýchacích ciest.

AEROSOLOVÁ TERAPIA U DETÍ

Inhalačná terapia u detí sa týka hlavne patológií ako astma, bronchiolitída a pod. Deti sú na respiračné ochorenia viac náchylné a zároveň je tu aj snaha čo najviac znížiť celkové zaťaženie detského organizmu liekmi. Použitie inhalátora sa preferuje aj v liečbe kojencov a batoliat a je vhodné pri prvých príznakoch nachladnutia, pri začínajúcich ochoreniach horných dýchacích ciest spojených s kašľom.

revolučný produkt

STAROSTLIVOSTI O KONTAKTNÉ ŠOŠOVKY

BAUSCH + LOMB

Biotrue™, prelomový viacúčelový roztok starostlivosti o kontaktné šošovky, ktorého zloženie je inšpirované fyziológiou nášho videnia. V tomto unikátnom koncepte starostlivosti o šošovky je viacúčelový roztok Biotrue™ navrhnutý tak, že pôsobí ako naše oči, a to vďaka trom bio-inšpirovaným inováciám. Takto pomáha kontaktným šošovkám, aby zostali čisté a zvlhčené v priebehu celého dňa a zároveň poskytuje špičkovú úroveň dezinfekcie.

Biotrue™ multi-purpose solution:
Bio-inšpirovaný roztok starostlivosti o kontaktné šošovky

Výskumníci spoločnosti B+L využili princíp biomimetiky, disciplíny, ktorá hľadá inšpiráciu na riešenie technologických, biomedicínskych a priemyslových problémov priamo v prírode. Študovali oko, aby identifikovali prírodné procesy, ktoré sú zodpovedné za jeho čistotu, neustále zvlhčovanie a zdravie. Takto bol vyvinutý Biotrue™, prvý roztok starostlivosti o šošovky, ktorý v sebe zahŕňa tri bio-inšpirované inovácie:

hodnota pH, ktorá je rovnaká ako u zdravých slz¹,

čo prispieva k pohodlnému vloženiu kontaktnej šošovky do oka

roztok obsahuje hyaluronan,

prirodzené očné lubrikačné činidlo, ktoré zostáva na šošovkách až 20 hodín² a napomáha im zostať zvlhčené a pohodlné od prvého okamihu až do konca dňa.^{2,3}

produkt udržiava aktivitu prospešných proteínov,

ktoré sa nachádzajú v zdravých slzách a pomáhajú udržať šošovky čisté a priehľadné. Biotrue™ taktiež chráni zdravie očí tým, že odstraňuje mikroorganizmy a baktérie, ako je napríklad obávaná MRSA.^{4,5}

„Toto je určite nová generácia roztoku starostlivosti o šošovky. Biotrue™ nielen udržiava kontaktné šošovky čisté, ale tým, že udržiava úroveň svojho pH na úrovni zdravých slz, má rovnako minimálny fyziologický dopad na pacientovo oko,“ povedala Shelly Bansal, popredná aplikátorka kontaktných šošoviek z UK. „Moji pacienti, ktorí Biotrue™ už vyskúšali, ho hodnotili úplne kladne. Niektorí vyjadrili zvýšené celodenné pohodlie pri nosení svojich kontaktných šošoviek, ďalší zdôraznili rozdiel, ktorý cítili od okamihu, kedy si vložili šošovku do oka, pocit mäkkejšej šošovky, ktorý trval až do konca dňa, keď ju vybrali z oka von. Niektorí pacienti, ktorí používali tento produkt v rámci testovania pred uvedením na trh, sa ho výrazne dožadovali i naďalej. To som v minulosti ešte nezaznamenala.“

Biomimetický výskum už viedol k vývoju produktov v množstve odvetví, ako napr. v kozmetike, starostlivosti o pleť, zdravie a krásu. Tieto príklady zahŕňajú napríklad samočistiace materiály založené na vodu odpudzujúcich vlastnostiach listu lotosa alebo náplastí, ktorých priľnavý mechanizmus napodobňuje tlapku gekona. Biotrue™ viacúčelový roztok je predávaný v priehľadnej fľaške, ktorá dovoľuje užívateľovi kontrolovať množstvo zostávajúceho roztoku, a je k dispozícii v balení 60 ml a 360 ml. Viac informácií o tejto novinke môžete takisto získať na:

www.biotrue.eu.

Biotrue™ je aktuálna novinka v produktovom portfóliu starostlivosti o kontaktné šošovky spoločnosti Bausch + Lomb, ktorá zahŕňa aj roztoky ReNu® Multi-Purpose Solution a ReNu MultiPlus® Multi-Purpose Solution.

®/TM denote trademarks of Bausch & Lomb Incorporated.

© Bausch & Lomb Incorporated

Referencie: Zoznam použitých zdrojov v redakcii.

Za mnohými svetovými značkami sa skrýva zaujímavý príbeh a inak tomu nie je ani pri značke Bausch + Lomb. Sám život niekedy zariadi, že sa vyberiete cestou, ktorá zožne úspech. Podobne to bolo v prípade Johna Jacoba Bauscha a jeho dobrého priateľa Henryho Lomba.

Takto to všetko začalo...

V roku 1930 armádny letecký zbor Spojených štátov požiadal firmu Bausch & Lomb o také slnečné okuliare, ktoré by redukovali oslnenie, často až oslepenie pilotov vo veľkých výškach. Výsledkom boli slnečné okuliare spočiatku so zelenými sklami a ich pokračovateľom sú, dnes už môžeme povedať, kultové slnečné okuliare model Aviator značky Ray-Ban, tzv. pilotky.

Partnerstvo za 60 dolárov

Písal sa rok 1853, keď nemecký imigrant John Jacob Bausch založil v Rochesteri v New Yorku malý obchod s optickými výrobkami. Keď potreboval viac peňazí na to, aby si udržal rozvíjajúce sa podnikanie, požiadal si 60 dolárov od svojho dobrého priateľa Henryho Lomba. Bausch sľúbil, že ak sa mu bude dariť a podnik sa rozrastie, Lomb sa stane jeho plnoprávnym partnerom. Podnikanie prekvitalo a dobrí priatelia sa onedlho stali aj obchodnými partnermi. V prvých rokoch spoločnosť Bausch + Lomb vyrobila revolučné rámy z gumových okuliarov, ako aj množstvo optických výrobkov, ktoré vyžadovali vysoký stupeň presnosti výroby. Do roku 1903 bola spoločnosti vydaná patentová dokumentácia pre mikroskopy, ďalekohľady a dokonca aj uzáver fotoaparátu založený na reakcii oka na svetlo...

História inovácií umožnila prvé snímky Mesiaca

V roku 1900 spoločnosť Bausch + Lomb naďalej demonštrovala svoje miesto v popredí technologických inovácií optických výrobkov. Spoločnosť Bausch + Lomb vyrobila prvé sklo optickej kvality vyrobené v USA, vyvinula prvotriedne slnečné okuliare pre armádu počas prvej svetovej vojny a vytvorila šošovky používané vo fotoaparátoch, ktoré urobili prvé satelitné snímky Mesiaca. V roku 1971 spoločnosť Bausch + Lomb predstavila prvé mäkké kontaktné šošovky a je stále najväčším svetovým poskytovateľom produktov v starostlivosti o oči.

Celosvetová pôsobnosť

Hoci produkty a časy sa zmenili, spoločnosť Bausch + Lomb sa stále drží dedičstva oddanosti inovácii, kvalite a zručnosti, ktoré založili John Jacob Bausch a Henry Lomb. V auguste 2013 sa spoločnosť Bausch + Lomb stala divíziou starostlivosti o oči spoločnosti Bausch Health Companies Inc., predtým známej ako Valeant Pharmaceuticals International, Inc. Bausch + Lomb je jednou z najstarších neustále sa rozvíjajúcich spoločností v Spojených štátoch s celosvetovou pôsobnosťou.

Video o histórii značky Bausch + Lomb si môžete pozrieť tu (v pôvodnom znení v angličtine): <https://www.youtube.com/watch?v=9qud7EBdJnE>

Bakteriálna rezistencia

problém súčasnosti v zdravotníckych zariadeniach

Bakteriálna rezistencia sa stala vážnym problémom v zdravotníckych zariadeniach. Je to nielen medicínsky, ale aj ekonomický problém. Najproblematickejšími rezistentnými kmeňmi v nemocničnom prostredí sa stali meticilín rezistentné stafylokoky (MRSA), *Klebsiella pneumoniae*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Acinetobacter* spp. Podmienkou racionálneho použitia antibiotík je poznanie problematiky vzniku rezistencie a mikrobiologickej situácie v nemocnici.

Bakteriálna rezistencia a antibiotická politika

Bakteriálna rezistencia na antimikrobiálne lieky predstavuje vážny medicínsky aj ekonomický problém. Kmene, ktoré boli pôvodne citlivé na antibiotikum, sa stávajú rezistentnými^(1,2). Antibiotická rezistencia sa stala celosvetovou hrozbou. Súčasná akcelerácia negatívneho vývoja rezistencie ukazuje, že rozhodujúcim spôsobom, ako možno stúpanie rezistencie spomaliť, môže byť len účelné a uvažlivé používanie antibiotík. Predpokladom účelnej preskripcie antibiotík je poznanie mechanizmov rezistencie baktérií a aktuálny prehľad o miestnom stave citlivosti najčastejších pôvodcov infekcií^(3,4). Tímová práca v oblasti antibiotickej politiky viacerých odborníkov vrátane farmaceutov vedie k racionálnemu použitiu antiinfekčných liečiv a tým aj k zníženiu rizika vzniku rezistencie.

Rezistencia baktérií, ktoré sa najčastejšie vyskytujú v nemocničnom prostredí na dôležité antibiotiká:

a) Rezistencia kmeňov *Staphylococcus aureus* na meticilín a oxacilín (MRSA – meticilin resistant *S. aureus*)

Meticilín a neskôr oxacilín sa vyvinuli ako špecificky účinné antibiotiká proti kmeňom *S. aureus*. Do liečebnej praxe sa zaviedli ako protistafylokokové

penicilíny. Zakrátko sa však objavili kmene *S. aureus* rezistentné aj na tieto antibiotiká. Dostali špecifické označenie MRSA (meticilín rezistentné stafylokoky)⁽⁵⁾. Meticilín rezistentné stafylokoky sú príčinou vážnych infekcií, ktorých liečenie stojí nemocnice nemalé peniaze⁽⁶⁾. Infekcia týmito stafylokokmi sa klinicky môže prejavovať kožnými zápalmi, alimentárnymi intoxikáciami, pneumóniami, osteomyelitidami, syndrómom toxického šoku, bakteriálnou endokarditídou a sepsou⁽⁷⁾.

Na liečbu infekcií týchto kmeňov sa používajú polypeptidové antibiotiká vankomycín, teikoplanín a oxazolidinón linezolid. Vo svete sa však už v roku 1997 vyskytli prvé kmene *S. aureus*, najskôr s hraničnou citlivosťou a označovali sa ako GISA kmene (glykopeptide-intermediate-resistant *S. aureus*)⁽⁷⁾. Do klinickej praxe sa už dostal cefalosporín 5. generácie ceftarolín, ktorý je účinný na grapo pozitívne koky vrátane MRSA kmeňov⁽⁸⁾.

b) Rezistencia kmeňov produkujúcich širokospektrálnu betalaktamázu (ESBL) na cefalosporíny 3. gen. a ostatné betalaktamové antibiotiká

Objav cefalosporínov 3. generácie na určitú dobu poskytol antibiotiká účinné aj na tie mikróby, ktoré rozkladali pomocou betalaktamázy ostatné betalaktamové antibiotiká. V 80. rokoch dvadsiateho storočia sa na univerzite vo Frankfurte objavili kmene, ktoré boli rezistentné aj na cefotaxim⁽⁹⁾.

V posledných rokoch stúpa incidencia a prevalencia kmeňov, ktoré produkujú širokospektrálnu betalaktamázu (ESBL – Extended-Spectrum Beta-Lactamase). ESBL najčastejšie produkuje gramnegatívna baktéria *Klebsiella pneumoniae* a *E. coli*. *Klebsiella pneumoniae* spôsobuje bronchopneumónie a infekcie močových ciest⁽⁹⁾. *E. coli* z čelade Enterobacteriaceae je patogén, ktorý je takmer v 80 % príčinou infekcií močového traktu. V roku 1980 sa po prvýkrát objavila rezistencia na kmeň Enterobacteriaceae voči cefalosporínom 3. generácie. Šírenie kmeňov *E. coli*, ktoré vykazujú prenosnú multirezistenciu, má pandemický charakter⁽¹⁰⁾.

Tieto kmene sú rezistentné okrem betalaktamových antibiotík aj na chinolóny, gentamicín a sulfonamidy⁽¹¹⁾. Na liečbu týchto infekcií sa používajú karbapenémy, prípadne z aminoglykozidových antibiotík amikacín.

c) Rezistencia kmeňov na karbapenémové antibiotiká

Karbapenémové antibiotiká v klinickej praxi priniesli pokrok v liečbe infekcií, ktoré vyvolávali multirezistentné kmene na betalaktamové antibiotiká⁽¹²⁾. Vďaka širokému spektru účinku na gramnegatívne, ale aj grapo pozitívne baktérie, sa využívajú na liečbu závažných nozokomiálnych infekcií, bronchopneumónii, sepsy, komplikovaných intraabdominálnych a močových infekcií. Meropeném sa používa na liečbu meningitídy⁽¹³⁾. Po niekoľkých rokoch používania imipenému a meropenému začala vznikať a narastať rezistencia na karbapenémové antibiotiká. Vyskytuje sa hlavne u *Pseudomonas aeruginosa* a *Acinetobacter* spp.⁽⁵⁾. Tieto kmene produkujú metalo-betalaktamázu, ktorá hydrolyzuje penicilíny, cefalosporíny a karbapenémy⁽¹⁴⁾.

Záver

Problém rezistentných baktérií je stále vážnejší, rezistencia na používané antibiotiká narastá rýchlejšie ako sú do klinickej praxe zavádzané nové antibiotiká. Vývoj nových molekúl antiinfekčných liečiv v posledných rokoch stagnuje. Infekcie, ktoré spôsobujú multirezistentné kmene, vyžadujú dlhšiu liečbu a zvýšenie nákladov na liečbu⁽¹⁵⁾.

Všetky tieto fakty vyžadujú prísnejšiu antibiotickú politiku nielen v nemocniciach, ale aj v ambulantnej starostlivosti. V nemalej miere môžu k racionalizácii antibiotickej terapie prispieť aj farmaceuti svojimi znalosťami farmakokinetiky, farmakodynamiky, výberom antibiotík a odporúčaním optimálnych dávok a vhodných liekových foriem pre individuálneho pacienta.

Použitá literatúra: Zoznam použitých zdrojov v redakcii.

k racionalizácii
antibiotickej terapie
môžu prispieť aj
farmaceuti

PharmDr. Mária Göböová, PhD.
klinická farmaceutka,
hlavná odborníčka pre odbor
klinická farmácia, MZ SR
vedecká sekretárka Sekcie klinickej
farmácie, SFS, o.z. SLS

V novom roku nové zážitky

Nový rok. Pre každého predstavuje niečo iné – nové začiatky, nové príležitosti, predsavzatia. S našou CK máte možnosť vidieť a navštíviť overené destinácie, ale aj novinky. Na sezónu 2019 sme si pre vás pripravili nové dovolenkové destinácie.

Tento záber netreba azda ani popisovať...

CYPRUS – ZELENÝ OSTROV BOHYNE AFRODITY

Cyprus (alebo aj Afroditin ostrov) je tretím najväčším ostrovom v Stredozemnom mori. Podľa gréckej mytológie sa práve na tomto ostrove zrodila Afrodita – bohyňa lásky a krásy. Národy, ktoré ostrov po stáročia kolonizovali, tu zanechali stopy v podobe antických chrámov, byzantských kláštorov roztrúsených po celom území, cez križiacke pevnosti až po benátske múry a islamské mešity. Dnes je takmer celý ostrov zalesnený a právom sa nazýva aj zelený ostrov. Patrí k najsľušnejším miestam v Európe s viac ako 300 slnečnými dňami v roku. Pláže majú jemný zlatistý alebo biely piesok a priesačne čisté more. S našou CK máte možnosť navštíviť známe prímorské stredisko – mestečko Kyrenia. Mestu dominuje stredoveká pevnosť postavená v 7. storočí. Kyrenia je súčasne rušným a živým centrom zábavy. Oblasť má veľmi dobrú polohu, z mesta sa dajú podniknúť výlety do okolia, v jeho blízkosti sa nachádza niekoľko známych pláží ostrova. Jedinečná príroda, bohatá história ostrova, pohostinné domáce obyvateľstvo, výborná kuchyňa a vysoká úroveň poskytovaných služieb každoročne – to všetko ponúka Cyprus.

EGYPT JE NIELEN O PYRAMÍDACH A SFINGE

Egypt – táto severoafrická krajina je obmývaná Červeným a Stredozemným morom a rozprestiera sa na dvoch kontinentoch. Pyramídy v Gíze sú jediným zo siedmich divov sveta zachovaným dodnes. Ďalším zo symbolov Egypta je Sfinga – obrovská socha s ľudskou hlavou a telom leva, ktorá sa nachádza asi 20 kilometrov od Káhiry – hlavného a najväčšieho mesta krajiny. Známe Údolie kráľov, hrobky, chrámy, mešity či typický bazár nadchnú každého návštevníka. Egypt láka turistov slnkom zaliatymi krásnymi plážami, blankytným morom s fascinujúcim podmořským životom a kvalitnými hotelmi s ochotným personálom. Ak túžite po kúpaní v teplých vodách Červeného mora, návšteve krásnych starovekých pamiatok, večerných prechádzkach s možnosťou výhodných nákupov a zaručene slnečnej dovolenke, potom vás dovolenka v Egypte nesklame. Naša CK realizuje letecké zájazdy s odletmi z Bratislavy na letisko v Hurghade. V ponuke máme hotely nachádzajúce sa v oblasti miest Hurghada, Sahl Hasheesh a Magawish.

Novinky nájdete aj medzi našimi poznávacími zájazdmi. Upozorňujeme vás vopred, aby ste si pripravili veľa voľnej pamäte na fotografie.

Tbilisi – dramatická kombinácia post-sovietskeho sveta s vplyvmi západu aj východu

PREKVAPIVÉ A OČARUJÚCE GRUZÍNSKO

Počas niekoľkodňového leteckého zájazdu navštívite Tbilisi, kde vás čaká hodinová veža Gabriadze, kostol Anchiskhati zo 6. storočia, kostol Sioni či „kúpeľná štvrť“ Abanotubani so sýrovými kúpeľmi. Navštívite aj pevnosť Narikala s výhľadmi na mesto a preveziete sa zubačkou do parku Mtatsminda. Ochutnávkou vína, vodky a brandy počas dňa a večera v tradičnej gruzínskej reštaurácii. Staroveké hlavné mesto Mtskheta s kláštorom Jvari zo 6. storočia a katedrálou Svetitskhoveli (UNESCO). Jaskynné mesto Uplistsikhe, zastávka vo vínnej pivnici, večera s ochutnávkou. Pokračujeme presunom k hradnej pevnosti Ananuri, k lyžiarskemu stredisku Gudauri a národnému parku Kazbegi. Štvrtý deň si dáme pešiu túru cestou ku kostolu Najsvätejšej trojice v dedinke Gergeti (2127 m n. m.). Výhľad na tretí najvyšší vrch Gruzínska – Kazbek (5047 m n. m.), na ktorom bol podľa gréckej mytológie prikovaný Prometheus. Prechádzka k vodopádu Gveleti. Presun do regiónu Kachétia, označovaného ako gruzínske Toskánsko. Ubytovanie v Telavi. Nasledujúci deň návšteva kláštora Alaverdi, vínnych pivníc v dedinke Napareuli a kráľovskej pevnosti Gremi. Predposledný deň prehliadka tradičného rodinného vinárstva Gurjaani a obed v gruzínskom štýle. Presun do romantického mestečka Signagi, deň ukončíte v kláštore v Bodbe, kde bol upálený sv. Nino, ktorý do Gruzínska priniesol kresťanstvo. Presun do Tbilisi, nasledujúci deň po raňajkách odlet do Viedne.

Veríme, že vás naše novinky nadchli. Rezervujte si miesto už teraz. Viac noviniek, ale aj overené destinácie nájdete na našej stránke: www.turancar.sk.

DO KRAJINY OHŇA A L'ADU – ISLAND

Prvý deň sa zastavíte v národnom parku Thingvellir, kde sa nachádzal prvý parlament na svete. Prechádzka v priekope medzi tektonickými doskami a presun k činnému gejzíru Srokkur. Uvidíte zlatý vodopád Gullfoss, nad ktorým sa často tvorí podmaňujúca dúha. Kráter Kerið, na dne ktorého sa nachádza krásne jazero meniace farby podľa počasia. Fakultatívne kúpanie v najstaršom kúpalisku na Islande – Secret Lagoon. Druhý deň začnete pri 60 m vysokom vodopáde Seljalandsfoss na rieke Seljalandsá a pokračujete k vodopádu Gljúfrafoss a Skógafoss. Presun k vyhladke Dyholaey, odkiaľ je možnosť sledovať Alky bielobradé. Pokračovanie na pláž Reynisfjara, ktorá je známa čiernymi kamienkami a čadičovými výstupkami vytvárajúcimi schodovité pyramídy nazývané Gardar. Nasledujúci deň prejdete cez veľké pieskové pláne Mýrdalssandur a tiež cez lávové pole Eldhraun. Zastávka v ľadovcovej lagúne Jökulsárlón a presun k Diamantovej pláži. Počas štvrtého dňa spoznáte hlavné mesto Islandu. Možnosť vyhladky na mesto z veže vodárne Perlan. Pokračovanie k vile Hofdi, kde v roku 1986 Michail Gorbačov s Ronaldom Reganom ukončili studenú vojnu. Návšteva koncertnej haly Harpa. Prechádzka po moste cez jazero v centre mesta k radnici, návšteva kostola Hallgrímskirkja. Návšteva polostrova Reykjanes s geotermálnou oblasťou Gunnhver s bublajúcimi jazierkami, v ktorých sa ukrýva čarodejnica Gudrun. Návšteva najpopulárnejšej atrakcie Islandu – Modrej lagúny. V piaty deň po raňajkách návrat domov.

60 m vysoký uchvacujúci vodopád Seljalandsfoss

nová
VETERINÁRIA®
2018

MED-ART

opäť rozšíril ponuku služieb
a portfólia veterinárnych produktov
nápomocný aj v spolupráci s veterinárskymi lekármi

V dňoch 26. až 28. 10. 2018 sa konal kongres Nová Veterinária v priestoroch nitrianskeho Agrokomplexu. Každoročne sa vďaka účasti zaraďuje tento veľtržno-odborný kongres k najúspešnejším na Slovensku. Organizátorom kongresu je Slovenská asociácia veterinárnych lekárov malých zvierat (SAVLMZ).

Od roku 2017 je program Novej Veterinária zameraný len na spoločenské zvieratá, ale vďaka širokému záberu prednášajúcich je zabezpečený vzdelávací zážitok pre každého veterinárneho lekára.

Tohtoročného kongresu sa zúčastnilo vyše 600 prihlásených účastníkov a 60 vystavovateľov. Zahraniční prednášajúci odborne odprezentovali svoje doterajšie skúsenosti a štúdie. Práve kvôli zaujímavému programu sa na Novej Veterinárii zúčastnilo mnoho študentov, ktorí majú potrebu rozšíriť si svoje vedomosti.

MED-ART ako jeden z distribútorov veterinárnych liekov ani tento rok nemohol na takejto významnej veterinárnej akcii chýbať.

V prezentačnom stánku v odbornej diskusii sme sa v tomto roku zamerali na novinky MED-ARTu a služby, ktoré veterinárnym partnerom ponúkame:

- rozšírené portfólio veterinárnych produktov v MED-ARTE;
- výhody objednávaní cez klientskú zónu, e-shop zameraný na zjednodušenie objednávaní a získavania informácií o spolupráci. Pridanou hodnotou je možnosť objednávaní 7 dní v týždni, 24 hodín denne;
- výhodné prefinancovanie prístrojového vybavenia ambulancie.

Spetrením priestoru tohtoročného stánku bola možnosť vytvorenia zaujímavej fotografie s tematickou fotostenou. Fotku si každý „vodič“ odniesol ako príjemnú pamiatku na spoločné stretnutie na tejto akcii. Fotostena naplnila myšlienku spolupráce veterinárneho lekára a distribučnej spoločnosti MED-ART pri prevencii, liečbe a častokrát až záchrane života veterinárneho pacienta.

Spoločnosť EVALAR Slovensko ďakuje všetkým svojim obchodným partnerom za úspešnú spoluprácu v roku 2018. Želáme vám pokojné prežitie vianočných sviatkov v kruhu svojich najbližších a tešíme sa na úspešnú spoluprácu v roku 2019.

www.evalar.sk

Kto miluje, má stále plné ruky práce.

(Aischylos)

Vážení čitatelia časopisu MEDIUM,
ďakujeme Vám za Vašu priazeň v práve sa končiacom roku.
Veríme, že sme našimi príspevkami aspoň čiastočne splnili Vaše očakávania
a v každom čísle nášho časopisu ste si našli niečo zaujímavé.
Pripravovať pre Vás MEDIUM, pretkané odbornými článkami,
príspevkami zo života farmaceutov či radami a podnetmi k Vašej práci,
je pre nás radosťou aj inšpiráciou.
Budeme potešení, ak nám Vašu náklonnosť zachováte aj naďalej.

S končiacim sa rokom Vám želáme, aby ste si po celoročnej práci oddýchli,
strávili sviatočný čas v kruhu najbližších a v novom roku sa tešili
z každej chvíle, ktorú život prinesie. Prajeme Vám, aby práca bola pre Vás
nielen naplnením osobných ambícií, ale predovšetkým nech ju sprevádza
dobrý pocit z pomoci ľuďom. A keď prežité momenty na konci ďalšieho roka
pospájate, nech je z nich opäť krásna mozaika šťastia.

redakcia časopisu MEDIUM